

ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ

δελτίο

A.

*Η απειλή του πολέμου, η τούρκικη επιθετικότητα
και η στάση μας*

B.

Οι επιλογές μας σε μια ταραγμένη εποχή

17

ΚΟΕ, Απρίλιος 2018

Περιεχόμενα

Η απειλή του πολέμου, η τούρκικη επιθετικότητα και η στάση μας

1. Για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τις απειλές από τον τούρκικο επεκτατισμό, σελ. 4
2. Οι διαστάσεις του εθνικού ζητήματος στην Ελλάδα σήμερα, σελ. 13
3. Οι θέσεις της Αριστεράς μπροστά στην απειλή του πολέμου, σελ. 18
4. Για τον τούρκικο επεκτατισμό, σελ. 23

Οι επιλογές μας σε μια ταραγμένη εποχή

1. Εισαγωγή, σελ. 27
2. Αναζητώντας δρόμους χειραφέτησης σε έναν κόσμο που αλλάζει, σελ. 29
3. Πολιτικός οργανισμός συμβολής και όχι πρωτοπορία, σελ. 32
4. Να πάρουμε μέρος σε ενδιαφέροντα εγχειρήματα και μεγάλα μαζικά κινήματα, σελ. 38
5. Συμπερασματικά, σελ. 49

A.

**Η απειλή του πολέμου, η τούρκικη επιθετικότητα
και η στάση μας**

Για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τις απειλές από τον τούρκικο επεκτατισμό

Καταρχάς, έχουμε μπροστά μας ένα από τα πιο μεγάλα ζητήματα που έχει να αντιμετωπίσει κάθε προοδευτική κίνηση, αλλά και γενικά η ανθρωπότητα, σε όλη την εξέλιξή της. Το γεγονός του πολέμου. Ο πόλεμος αποτελεί ένα από τα κορυφαία ζητήματα και σαν φαινόμενο είναι πιο συχνό από την επανάσταση, συμβαίνουν πολλοί περισσότεροι πόλεμοι απ' ό,τι επαναστάσεις στην ιστορία. Κι όπως οι επαναστάσεις σημαδεύουν τις κοινωνίες ανεξίτηλα, καθώς και τα μεγάλα πολιτικά γεγονότα, έτσι λειτουργούν και οι πόλεμοι. Και όχι σαν αυτά που συμβαίνουν καθημερινά, (απεργίες, εκλογές, αλλαγές κυβέρνησης κ.λπ.). Ο πόλεμος σημαδεύει τις κοινωνίες και είναι μια από τις κορυφαίες εκδηλώσεις της ταξικής πάλης, της ενδοϊμπεριαλιστικής πάλης και της πάλης ανάμεσα σε χώρες και κράτη, στο γεωπολιτικό επίπεδο αλλά και γενικότερα σε όλες τις πλευρές της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής.

Μπορούμε να πούμε ότι η ανθρώπινη ιστορία μοιάζει να είναι και μια ιστορία των πολέμων. Και έχουμε και εξέλιξη του πολέμου από πολλές πλευρές. Από φιλοσοφική, από ανθρωπολογική, από τεχνολογική, από τακτική, από στρατηγική. Από το πώς γίνονταν οι πόλεμοι πριν και μετά τον Ναπολέοντα, πώς άλλαζαν οι πόλεμοι όταν άλλαζαν τα όπλα, ποιος ο ρόλος που παίζει η αεροπορία σε σχέση με τον στρατό ξηράς από μία εποχή κι ύστερα κ.ο.κ. Μετά, οι πόλεμοι στην ατομική εποχή, δηλαδή όταν υπάρχουν πυρηνικά όπλα κ.λπ. Στη σύγχρονη εποχή έχουμε τους πολέμους στη Νέα Τάξη, τους «ασύμμετρους» πολέμους και τώρα τους «υβριδικούς» πολέμους κ.λπ.

Δεν θα υπήρχε καπιταλισμός χωρίς τον πόλεμο, δεν θα υπήρχε ιμπεριαλισμός χωρίς τον πόλεμο. Και για να μπορούν να υπάρχουν, έχουν κάνει τον πόλεμο αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής ζωής. Πρέπει να υπάρχει ο πόλεμος για να αναπαράγεται αυτό το σύστημα. Επομένως, αν στρατηγικά θέλουμε να βάλουμε τέλος στους πολέμους, είμαστε αναγκασμένοι να έχουμε μια ορισμένη θέση και μια ορισμένη στάση απέναντι σ' αυτό το φαινόμενο. Και βέβαια υπάρχει μία τεράστια κουλτούρα πάνω στο θέμα του πολέμου που πρέπει να την πλησιάσουμε και να τη γνωρίσουμε.

Όμως τώρα χρειάζεται να συζητήσουμε ένα άλλο θέμα: την τούρκικη απειλή απέναντι στην Ελλάδα στη δεδομένη συγκυρία, και τον κίνδυνο του πολέμου ανάμεσα στις δύο χώρες. Αυτό είναι το κεντρικό ζήτημα που απασχολεί τον ελληνικό λαό, τους θεσμούς, την πολιτική, την οικονομία κ.λπ. Και γύρω απ' αυτό επικεντρώνεται ένας κακός γείτονας που έχει μια απειλητική πολιτική και στρατηγική την οποία πρέπει να πάρουμε υπόψη μας. Το να ξέρεις κάθε φορά ποιοι είναι οι εχθροί σου και ποιοι οι φίλοι σου είναι πολύ βασικό, όπως βασικό είναι και το να υπάρχουν σαν κρατική οντότητα. Κι απ' αυτή την άποψη, αυτή τη στιγμή, υπάρχει απειλή από την Τουρκία προς την Ελλάδα και πρέπει γύρω από αυτό το θέμα να ξεκαθαρίσουμε τη δική μας αντίληψη.

A. Ο τούρκικος επεκτατισμός

Ξεκινάμε από τη διαπίστωση ότι υπάρχει τούρκικος επεκτατισμός και ότι αυτός αποτελεί δομικό στοιχείο της γειτονικής χώρας. Από τη στιγμή που συστάθηκε, το 1920-23, το σύγχρονο τούρκικο κράτος έχει, δομικά, ένα στοιχείο στο εσωτερικό του, άρα και στην εξωτερική του πολιτική, που δεν είναι άλλο παρά η τάση προς επέκταση. Θεωρεί άδικα όσα συνέβησαν, ως αποτελέσματα των διεργασιών που ακολούθησαν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, δηλαδή τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τα σύνορα που ορίστηκαν το 1923 με τις διεθνείς συνθήκες κ.λπ. Θεωρεί ότι αυτά πρέπει να τροποποιηθούν. Ιδιαίτερα απέναντι στην Ελλάδα, από πολύ παλιά, έχει βλέψεις σε Αιγαίο, Θράκη, Κύπρο κ.λπ. και τις εκδηλώνει, ιδιαίτερα μετά την δεκαετία του '50, όταν και οι δύο χώρες έγιναν μέλη του ΝΑΤΟ. Δεν πρόκειται για κάτι που εμφανίστηκε τώρα, επειδή ο Ερντογάν είναι «νευρικός».

Αν θέλουμε να δούμε τα μόνιμα στοιχεία της πολιτικής της Τουρκίας, θα διαπιστώσουμε ότι η γειτονική χώρα ήταν, παραμένει και θα είναι επεκτατική. Ας κρατήσουμε λοιπόν ότι υπάρχει τούρκικος επεκτατισμός και ότι αυτός αποτελεί δομικό στοιχείο της Τουρκίας.

B. Η ιδιαίτερη στιγμή

Το δεύτερο που πρέπει να εντοπίσουμε είναι η ειδική, ιδιαίτερη, στιγμή που διαπερνάει τον τούρκικο επεκτατισμό και τις επιλογές του. Και αυτή εκφράζεται μέσα από τον νέο-οθωμανισμό και την πολιτική του Ερντογάν. Πρόκειται για μια κατάσταση που αφορά τα τελευταία 15-20 χρόνια, έχει δημιουργήσει μία μεγάλη δυναμική στο εσωτερικό της Τουρκίας και δίνει μια μεγάλη έμφαση στην επιθετικότητα.

Οι φιλοδοξίες του τούρκικου επεκτατισμού, υπό τον Ερντογάν και τον νέο-οθωμανισμό, ξεπερνούν κατά πολύ τις φιλοδοξίες που είχαν οι κεμαλιστές, δηλαδή οι στρατηγοί της Τουρκίας (που θέλανε γενικά μία φιλοδυτική πορεία γενικά της χώρας και εξέφραζαν μία επεκτατικότητα κυρίως προς Ελλάδα και Κύπρο). Ο επεκτατισμός του νέο-οθωμανισμού και του Ερντογάν έχει μεγαλύτερες βλέψεις. Θέλει να καταστήσει την Τουρκία μια μεγάλη περιφερειακή δύναμη. Μία περιφερειακή δύναμη που θα μπορεί να κοντράρει στα ίσα όλη την Ε.Ε. Μία περιφερειακή δύναμη που θα έχει μεγαλύτερη δύναμη, και θα παίζει μεγαλύτερο γεωπολιτικό ρόλο, απ' ό,τι η Γερμανία. Μια περιφερειακή μεγάλη δύναμη που θα είναι κάτω μόνο από τις Αμερική, Ρωσία, Κίνα και θα παίζει έναν ενδιάμεσο ρόλο ανάμεσα σ' αυτές τις βασικές υπερδυνάμεις και στις υπόλοιπες δυνάμεις της περιοχής.

Η ειδική πολιτική του νέο-οθωμανισμού είναι το «χαλιφάτο». Η αναβίωση του χαλιφάτου, οδηγεί τον Ερντογάν στο να «παίξει» με τον σουνιτισμό και να δημιουργήσει πολλά ερείσματα μέσα σε όλον τον μουσουλμανικό κόσμο. Μια τέτοια πολιτική προχωρά και έχει βλέψεις, όχι μονάχα στον πληθυσμό της Μ. Ανατολής, αλλά και στα Βαλκάνια και τη Β. Αφρική, και επιδιώκει να παίζει πρωτοπόρο ρόλο σε όλους τους σουνιτικούς πληθυσμούς διεθνώς. Πάνω σε αυτή τη βάση προκύπτει η αντίθεση με τη Σαουδική Αραβία και την Αίγυπτο.

Συνεπώς ο Ερντογάν δεν είναι σίγουρο ότι θέλει να παίζει το παιχνίδι της Ε.Ε. ή να μπει στην Ευρώπη. Κάνει ανοίγματα και προς την Ευρώπη, με βάση το στρατηγικό του σχέδιο επέκτασης, και παραπέρα προωθεί τη νεοοθωμανική επέκταση της Τουρκίας κάνοντας πολέμους, έχοντας ειδικά όπλα, όπως το προσφυγικό ή την πολιτική των πληθυσμών. Μέσα απ' όλα αυτά τείνει να μεγαλώνει την χώρα του.

Έχουμε, λοιπόν, αυτήν την περίοδο, μία ακραία επιθετική, επεκτατική πολιτική, υπό τον Ερντογάν. Υπάρχει ένα ζήτημα όσον αφορά στη στιγμή – πρέπει να μελετάμε και τη στιγμή. Η στιγμή παίζει

τεράστιο ρόλο, στην πολιτική, στη γεωπολιτική κ.λπ. Η στιγμή, σήμερα, όπως επιλέγεται από το επιτελείο Ερντογάν, είναι η στιγμή «ή μεγαλώνουμε ή μικραίνουμε σαν γεωπολιτική δύναμη». Και μεγαλώνουμε ή μικραίνουμε κάνοντας πόλεμο ή απειλώντας με πόλεμο. Ο Ερντογάν εισέβαλε, αν μιλάμε με όρους ουσιαστικούς, και κατέλαβε ένα κομμάτι της Συρίας. Δεν ξέρουμε αν και πόσο θα πάει και προς το Ιράκ, όπως απειλεί ότι θα κάνει. Απειλεί ευθέως την Ελλάδα. Βάζει, διεθνώς, θέμα Λωζάννης. Και η ρητορική του, είναι ρητορική προετοιμασίας όλου του λαού του για μια πιο μεγάλη πολεμική δραστηριοποίηση σε διάφορα μέτωπα. Το δόγμα των 2,5 πολέμων, ένας στον Νότο, ένας προς τα δυτικά και μισός εσωτερικά, απέναντι στον κούρδικο παράγοντα, είναι ένα στρατιωτικό δόγμα προετοιμασίας για κάποιους πολέμους που θα γίνουν και όχι για την αποτροπή κάποιων πολέμων. Μέσα από αυτούς τους πολέμους, ο Ερντογάν, ή τα κερδίζει όλα ή κινδυνεύει να χάσει και το κεφάλι του.

Αυτή είναι η στρατηγική του, αυτό επιλέγει στην παρούσα συγκυρία. Δεν επιλέγει τη στιγμή «ας κρατήσω ό,τι έχω», διότι ξέρει πως ο χρόνος μπορεί να δουλέψει εναντίον του, μπορεί να του στήσουν ένα κουρδικό κράτος νοτιοανατολικά, κι αυτό να φέρει άλλες εξελίξεις. Η κατάσταση μπορεί να είναι πιο πολύπλοκη γιατί μπλέκονται πολλά γεωπολιτικά παιχνίδια, Ιράν, Ισραήλ, Ρωσία... όλα αυτά είναι ρευστά. Μέσα σε αυτήν τη ρευστότητα, ο Ερντογάν έχει επιλέξει να παίξει έναν ρόλο που δεν θα είναι ενός καρπαζοεισπράκτορα στην περιοχή, αλλά αντίθετα ένας ενεργητικός ρόλος, που μέσα από τους πολέμους που θα εξαπολύσει, θα μεγαλώσει την Τουρκία μέσα από αυτή την αναμπουμπούλα.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, η απειλή για την Ελλάδα είναι μεγάλη. Ο Ερντογάν, μπορεί να μεγαλώσει την Τουρκία –τη μετράει και με τετραγωνικά χιλιόμετρα, πόση ήτανε, πόσο έχει συρρικνωθεί, πόσο είναι άδικες όλες οι αποφάσεις κ.λπ.– ακόμα και σε βάρος της ελλαδικής επικράτειας, της κυπριακής επικράτειας κ.λπ. Τα σχέδια πολέμου που έχει δεν αφορούν κάποια βουνά στο Κουρδιστάν, αφορούν και τη Θράκη, το Αιγαίο, την Κύπρο, τη Ν.Α. Μεσόγειο. Ενδιαφέρεται ακόμα και για την Αδριατική, όπου έχει παρουσία με βάση στην Αλβανία και παρενοχλεί και από εκείνη την πλευρά, προσπαθώντας να δημιουργήσει μια τανάλια με τα Βαλκάνια απέναντι στην Ελλάδα. Ξέρει ότι μπορεί να κερδίσει και να μεγαλώσει την Τουρκία σε βάρος της Ελλάδας, ακόμα κι αν χρειαστεί κάπου αλλού να χάσει κάτι, π.χ. με μια αυτονομία των Κούρδων ή ένα κουρδικό κράτος. Αυτό πρέπει να είναι καθαρό σε εμάς. Η απειλή για την Ελλάδα είναι συγκεκριμένη και συγκεντρώνεται αυτήν τη στιγμή σε Θράκη, Αιγαίο και Κύπρο, και βεβαίως στο Καστελόριζο. Το Καστελόριζο, σε οποιαδήποτε περίπτωση πολέμου, θα είναι ένα από τα πρώτα πράγματα που η Τουρκία θα θελήσει να πάρει, καθώς έχει γεωοικονομική σημασία για τη χάραξη των ΑΟΖ, για τα πετρελαϊκά κοιτάσματα και την κυριαρχία στη Ν.Α. Μεσόγειο.

Όποιος νομίζει ότι αυτά είναι επιστημονική φαντασία θα πρέπει να προσγειωθεί γιατί από τις διακηρύξεις ο τούρκικος επεκτατισμός έχει περάσει και στις πράξεις. Και στα Ίμια, με τον διεμβολισμό του πλοίου του Λιμενικού, και με την αιχμαλωσία των δύο στρατιωτικών και με άλλα πράγματα. Και η γλώσσα δηλώνει προθέσεις, οι απειλές γίνονται σε μια γλώσσα αιματηρή: «Θα τσακίσουμε κόκκαλα», «θα σπάσουμε τα αυγά», «θα σας κάνουμε παστά ψάρια», «στον βυθό του Αιγαίου είναι οι παππούδες σας»... αυτά δεν λέγονται από πολιτικούς. Λέγονται για να καλλιεργηθεί κλίμα, και όχι για να πάρουν απλά ψήφους. Λέγονται για να προετοιμαστεί η τούρκικη κοινωνία ότι εδώ θα δώσουμε ένα μάθημα στους γκισούρηδες για να τελειώνουμε, γιατί η Τουρκία είναι μεγάλη δύναμη και πρέπει να πάρει αυτά που της αξίζουν. Και δεν υπάρχει μεγάλη αντίθεση για όλα αυτά μέσα στους πληθυσμούς της Τουρκίας. Δεν πρέπει να μας μπερδεύει το ότι στη γειτονική χώρα υπάρχουν πολλοί στη φυλακή κ.λπ. Πάνω σ' αυτά τα θέματα δεν υπάρχει μεγάλη αντιπαράθεση στο εσωτερικό της Τουρκίας.

Γ. Τι συμβαίνει στην Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει μία πολιτική σφαίρα, τον πολιτικό κόσμο, μια οικονομία και έναν λαϊκό παράγοντα που υποτιμούν τον τούρκικο κίνδυνο. Ακολουθεί μία πολιτική κατευνασμού μην αγριέψει το θηρίο, ενώ οι ηγεσίες, οι οικονομικοί παράγοντες και ο κόσμος κυριαρχούνται από φόβο. Νομίζουν ότι θα μας προστατεύσουν οι μεγάλοι, πως αν πάμε να «κολλήσουμε» στον πρέσβη των ΗΠΑ, στους Αμερικάνους ή στην Ε.Ε., αυτοί θα βγάλουν ανακοινώσεις καλές για μας, κι αυτό θα λειτουργήσει ως ομπρέλα προστασίας. Η Αριστερά δεν εκτιμά ότι υπάρχει τούρκικος επεκτατισμός, έχει άλλες προτεραιότητες στο κεφάλι της. Το βλέπει σαν ένα επιπρόσθετο πρόβλημα που έρχεται να της «χαλάσει» τον σχεδιασμό που έχει αυτή τη στιγμή.

Η Ελλάδα, όμως, αυτή τη στιγμή μετατρέπεται σε χώρα πρώτης γραμμής. Τι σημαίνει αυτό; Μπαίνουμε πλέον στην εμπόλεμη ζώνη. Να το πάρουμε υπόψη. Είμαστε εκτεθειμένοι στους κινδύνους του πολέμου. Η χώρα μας είναι οικονομικά εξασθενημένη, πολιτικά ανεργμίστη, μ' έναν πολιτικό κόσμο ανίκανο να αντιμετωπίσει τα προβλήματα, και μ' έναν λαό εντελώς απροετοίμαστο, την ίδια στιγμή που ανοίγει ο ασκός του Αιόλου και στα Βαλκάνια. Αυτή είναι η κατάσταση.

Λοιπόν, μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση, υπάρχει μία μικρή συλλογικότητα που λέγεται ΚΟΕ, η οποία πρέπει να προσανατολιστεί απέναντι σ' αυτά τα γεγονότα και σ' αυτό το ζήτημα.

Δ. Στοιχεία μόνιμου προσανατολισμού

Χρειαζόμαστε στοιχεία ενός μόνιμου προσανατολισμού και χρειάζεται όσοι λένε πως ο λαός χρειάζεται προετοιμασία, να προετοιμαστούν και οι ίδιοι. Πρέπει να προετοιμαστούμε και εμείς, δεν είμαστε έξω από τον χορό. Δεν είμαστε εμείς οι πανέτοιμοι που θα προσπαθήσουμε να φωτίσουμε έναν λαό ανέτοιμο και καθυστερημένο

Το πρώτο που πρέπει να κάνουμε είναι να καταλάβουμε. Πρόκειται για ένα από τα πιο περίπλοκα ζητήματα, το νέο ανατολικό ζήτημα, με όσα συμβαίνουν από την Ουκρανία μέχρι τη Μ. Ανατολή. Είναι μπλεγμένες όλες οι δυνάμεις του κόσμου, κι εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε τους ξύπνιους. Είμαστε λίγο μαθητευόμενοι και προσπαθούμε να καταλάβουμε την πολιτική κάθε σημαντικής δύναμης στο κουβάρι αυτό. Για παράδειγμα, το τι πάνε να κάνουν οι Αμερικάνοι, μην το θεωρούμε τόσο απλό να διαβαστεί. Στην Αμερική υπάρχει μεγάλη διαπάλη στο εσωτερικό των βασικών κέντρων ισχύος για το τι πολιτική ακριβώς θα ακολουθηθεί απέναντι στη Συρία, στη Ρωσία, στα Βαλκάνια κ.λπ. Ακόμα και ο Αμερικανός πρέσβης στην Αθήνα μπορεί να είναι μπερδεμένος. Θα του λένε, κάνε επαφές και θα σου 'ρθει η κατεύθυνση. Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ αντικαθίσταται από τη μια μέρα στην άλλη με ένα απλό τουίτ. Ποια πολιτική θα έχει ο νέος υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ; Θα φανεί, όπως θα φανούν και οι νέες ιεραρχήσεις. Πριν λίγους μήνες ήταν σίγουρο ότι θα πατηθεί το κόκκινο κουμπί και θα γίνει πυρηνικός πόλεμος στην Κορέα. Στις αρχές Μάρτη είδαμε να ανακοινώνεται συνάντηση Τραμπ - Κιμ Γιονγκ Ιλ.

Το δεύτερο όσον αφορά εμάς, για να αποκτήσουμε έναν προσανατολισμό. Πρέπει να ξέρουμε όμως ότι δεν έχουμε τα απαραίτητα στοιχεία και δεν υπάρχουν οι όροι για να χαράξουμε μία γεωπολιτική κατεύθυνση, μία γραμμή ή κάτι όσον αφορά συνολικά την χώρα μας. Και δεν μπορούμε να πούμε ότι θα οριστούμε με βάση την αντίληψη «ο τάδε είπε αυτό, τι λέμε εμείς;», «ο τάδε έγραψε εκείνο, τι λέμε εμείς;». Δεν μπορούμε να προσανατολιστούμε έτσι. Πρέπει να γίνει μία προσπάθεια που θα είναι έξω από πλατφορμισμούς, δηλαδή έξω από μία πλατφόρμα που θα λέει ας πούμε «έξω το ΝΑΤΟ, έξω η Ε.Ε., κάτω η συνεργασία με το Ισραήλ, εμπρός να βγούμε από την Ε.Ε., νόμισμα άλλο τώρα, εθνικοποίηση των τραπεζών», και ότι αυτά αποτελούν απάντηση «στα επικίνδυνα σχέδια της Τουρκίας».

Δεν θέτουμε τα θέματα με καταγγελίες και κραυγές ή ηχηρά συνθήματα (κάτω, έξω, προδότη Τσίπρα, προδότη Παυλόπουλε, Καμμένη είσαι ρεντίκολο, Κουβέλη τι πας να κάνεις εκεί) Δεν πρέπει να είμαστε σε τέτοιο μήκος κύματος. Είναι άλλη η κατάσταση. Και ούτε είναι λύση το «ξεχαρμανιάζω στο διαδίκτυο» και αλληλοβρίζομαι με κάποιους.

Λοιπόν, όχι στον πλατφορμισμό, όχι στις καταγγελίες, όχι στα γενικά συνθήματα. Συγκέντρωσή του μυαλού μας, σε κάποιες **θεμελιώδεις ιδέες** που έχουνε μεγαλύτερη αντοχή και σημασία για τον προσανατολισμό μας σ' αυτήν την εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση. Για αυτό θα τονίσουμε ορισμένα πράγματα γύρω από το θέμα:

Το πρώτο που πρέπει να κάνουμε είναι να είμαστε ενάντια στην κινδυνολογία, και ενάντια στην ηττοπάθεια. Δεν μπορεί να υπάρξει φρόνημα, ετοιμότητα και προετοιμασία του κόσμου, όταν θα λέμε πράγματα τα οποία αναπαράγουν μια ορισμένη ηττοπάθεια. Του στυλ «ό,τι θέλουν κάνουν οι Αμερικάνοι», «άμα θέλουν οι Αμερικάνοι τα μπλοκάρουν όλα, δεν μπορεί να γίνει τίποτα», «η Τουρκία έχει τρομερή υπεροπλία, τι πόλεμο θα κάνουμε, θα μας σκίσουνε. Είμαστε χαμένοι από χέρι έτσι και γίνει οτιδήποτε», «όπου να 'ναι γίνεται πυρηνικός πόλεμος» (κινδυνολογία δηλαδή), «προσοχή γιατί μας στήνουνε προβοκάτσιες, μην απαντήσουμε στην προβοκάτσια για να γίνει κάτι με την Τουρκία γιατί θα είναι το τέλος μας έτσι κι αλλιώς».

Αυτές είναι κάποιες απόψεις που πρέπει να καταπολεμήσουμε. Επίσης, πρέπει να καταπολεμήσουμε όλη την μεμψιμοιρία του στυλ «πω-πω τι μεγάλο κακό που μας βρήκε – ωχ αμάν κι αυτό, δεν φτάνει τόσα που περάσαμε, τώρα θα 'χουμε κι αυτό», το κλίμα μιας ορισμένης γκρίνιας και γενικευμένου τσακώματος. Αυτό είναι απαραίτητο σαν πρώτο βήμα, για να αντιμετωπίσεις αυτό το τεράστιο πρόβλημα και να αποκτήσεις έναν προσανατολισμό.

Πρέπει να κάνουμε μία ζύμωση, αλλά για να κάνεις μία ζύμωση πρέπει να είσαι πεισμένος ο ίδιος, και άρα πρέπει να κάνουμε μια δουλειά και για μας τους ίδιους. Αυτή η ζύμωση είναι απλή: **Προετοιμαζόμαστε για όλα τα ενδεχόμενα.**

Το «όλα τα ενδεχόμενα» αφορά ακόμα και την περίπτωση ενός γενικού πολέμου ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία. Γιατί υπάρχει και η άποψη ότι «εντάξει, μπορεί να γίνει ένας πόλεμος, αλλά οι “στρατόκαυλοι” θα πολεμήσουν. Οι ειδικές δυνάμεις, τα “βατράχια” κ.λπ. Και ‘μείς είμαστε χαλαροί, “ας” τους να πολεμήσουν αυτοί”». Ή το «έτσι και γίνει πόλεμος, εγώ την κοπάνησα». Αυτά τα συναντούμε στις κουβέντες με διάφορο κόσμο κ.ο.κ. Και όταν λέμε *όλα τα ενδεχόμενα* εννοούμε και το «εντάξει, θα γίνει κάτι στα Ίμια, θα πέσουν μετά οι μεγάλοι, θα σταματήσει εκεί το πράγμα». Δηλαδή άλλη μια υπεκφυγή από το ζήτημα.

Όταν λέμε «προετοιμαζόμαστε για όλα τα ενδεχόμενα» υπάρχει το ενδεχόμενο «θερμών επεισοδίων» σχετικά μικρής έκτασης, αλλά πάντα υπάρχει και το ενδεχόμενο ενός πολέμου που θα είναι κάτι μπορεί να μοιάζει με την Κύπρο ή και περισσότερο από αυτό που έγινε στην Κύπρο. Για να συνεννοηθούμε. Στην Κύπρο είχαμε δύο «Απίλεις». Πήραν το 40%, αλεξιπτωτιστές, απόβαση, πόλεμος, βομβαρδισμός κ.λπ. Δεν είναι μια βραχονησίδα και ποιος θα πάει στη βραχονησίδα πρώτος. Είναι λίγο διαφορετικό: γενική επιστράτευση, γενικό πολιτικό ζήτημα κ.λπ. Τώρα, αν αυτά που γράφονται καλλιεργούν ηττοπάθεια, πρέπει να το πούμε και με διαφορετικό τρόπο. Λοιπόν, λέμε *προετοιμαζόμαστε για όλα τα ενδεχόμενα*.

Δεύτερο, ό,τι μας αναλογεί πρέπει να το κάνουμε. Τι μας αναλογεί; Να αντισταθούμε και να πολεμήσουμε. Οποιονδήποτε θα επιβουλευτεί την εδαφική ακεραιότητα και την κυριαρχία της χώρας μας. Τόσο απλό είναι. Δεν έχει περικοκλάδες, αν είναι δίκαιος πόλεμος, αν είναι άδικος πόλεμος, ποιος τον κάνει τον πόλεμο, κ.ο.κ. είναι τόσο απλό. Κι εδώ μπαίνει ένα δεύτερο πράγμα. **Πολεμάς με ό,τι έχεις.** Οι θεωρίες ότι «είναι πολύ δυνατή η Τουρκία και δεν μπορούμε να της απαντήσουμε» ή οι θεωρίες ότι «οι Αμερικάνοι κάνουν ό,τι θέλουν και όπως θέλουν και άρα είμαστε υποχείρια» κ.λπ. – αυτές είναι ηττοπαθείς απόψεις και καλλιεργούν αδρανιοποίηση του λαϊκού παράγοντα.

Αυτό είναι το πιο βασικό στοιχείο της προετοιμασίας μιας συλλογικότητας: να κάνει αυτό που της αναλογεί. Και άρα από την πλευρά μας χρειάζεται μία γενικά θετική στάση. Στους αγώνες δεν πας κλαίγοντας. Θα τα βγάλουμε πέρα με ό,τι έχουμε. Και δεν θα καταγγέλλουμε συνέχεια τη Μέρκελ και τους Αμερικάνους που δεν μας βοήθησαν πολύ και κρατάνε πιο φιλοτουρκική στάση. Αυτό που μπαίνει από την Ιστορία αυτή τη στιγμή είναι αν ο ελληνικός λαός, αν η ψυχή του λαού θα είναι σε κατάσταση να απαντήσει στην επιβουλή της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας και στον τούρκικο επεκτατισμό. Αυτό είναι το θέμα.

Υπάρχει βέβαια η λύση: «εγώ θα φύγω, θα πάω στο εξωτερικό έτσι και συμβεί αυτό». Ή υπάρχει ότι «εγώ δεν πολεμώ για τις κατσίκες των Ιμίων, για τις αρκούδες της Μακεδονίας και για τα ψάρια του Αιγαίου». Δεν μας απασχολεί τι θα κάνουν οι αναρχικοί, τι θα κάνει η έξω Αριστερά, τι θα κάνουν οι αριστεροί γενικώς και τι στερεότυπα έχουν στο μυαλό τους. Εμείς πρέπει να έχουμε μια γραμμή που να προκύπτει από τις εκτιμήσεις μας, από την αντίληψη μας και τον προσανατολισμό που πρέπει να έχουμε.

Κριτική σε υπονομευτικές απόψεις και πολιτικές. Τι σημαίνει όμως υπονομευτική πολιτική στις σημερινές συνθήκες; Είναι δύο δηλώσεις του Κοτζιά και του Τσίπρα. Ο μὲν Κοτζιάς λέει: *«αυτοί που φωνάζουνε πολύ για αντίδραση ή για κάτι να κάνουμε δεν πρέπει να ξεχνάνε τι ήττες έχουμε φάει στο παρελθόν στο όνομα τέτοιων κραυγών»* και αρχίζει και υπενθυμίζει τις ήττες του 1897 ή του '74 με το Κυπριακό. Και συνέχεια λέει «να σας υπενθυμίσω ότι, να σας υπενθυμίσω ότι» και «καλό είναι να θυμίσουμε ότι με κάτι τέτοιες πατριωτικές κραυγές πήγαμε στον πόλεμο του 1897, πήγαμε στον πόλεμο της Μικρασιατικής καταστροφής, με τέτοιες μεγάλες κραυγές ή κενότητας η Χούντα μίλαγε για τα εθνικά, πατριωτικά καθήκοντα και παρέδωσε την Κύπρο ουσιαστικά στον Τούρκο κατακτητή».

Αυτό είναι μια ρητορική που δεν οικοδομεί μια πεποίθηση ότι θα αντισταθούμε με ό,τι δυνάμεις έχουμε. Και μετά οι κυβερνητικοί «πετάνε» κι ένα «είμαστε πανέτοιμοι και θα τους δώσουμε στην επόμενη φορά το μάθημα που χρειάζονται». Την ίδια στιγμή που δεν το πιστεύουν καθόλου και δεν είναι πανέτοιμοι.

Ο πρωθυπουργός, μόλις τέλειωσε μια πρόσφατη σύσκεψη Ευρωπαίων αρχηγών κρατών, λέει τα εξής: «δεν φοβόμαστε και δεν πρέπει να ο ελληνικός λαός να έχει αίσθηση του φόβου. Γιατί έχουμε αποτρεπτική ικανότητα». Πρωθυπουργός που σε τέτοιες στιγμές ομολογεί ότι ο λαός φοβάται; Είναι λόγια αυτά την στιγμή που ο άλλος σου λέει «τα κόκκαλά σου θα τα κάνω κιμά, θα σου τα τσακίσω όπου ανέβεις, θα σας κάνουμε σαλαμούρα και παστό ψάρι». Αυτές είναι υπονομευτικές απόψεις οι οποίες καλλιεργούνται και διοχετεύονται μετά από τα ΜΜΕ – που πιάνουν το μήνυμα και αρχίζουν δουλειά.

Χρειαζόμαστε μία αριστερή, σοσιαλιστική, προωθητική οπτική, επαναστατική οπτική, –δεν έχει σημασία το όνομα της–, που να βάζει στο επίκεντρο της το ζήτημα του φρονήματος και της πολιτικής προετοιμασίας του λαού. Γιατί ο λαός θα πρέπει να βγάλει τα κάστανα απ' τη φωτιά στις μεγάλες θύελλες που θα 'ρθουνε, κι όχι ο πολιτικός κόσμος. Και άρα χρειάζεται διαμόρφωση και συνειδήσεων. Χρειάζεται να καλλιεργηθεί μία συνείδηση, πώς ο καθένας θα δει τον εαυτό του ως κομμάτι ενός μεγάλου συνόλου. Ενός πιο μεγάλου συνόλου, που είναι όλος ο ελληνικός λαός, απέναντι στον κίνδυνο που υπάρχει. Και αφού δούμε τον εαυτό μας σαν κομμάτι του συνόλου, τότε αρχίζουμε να καταλαβαίνουμε ότι έχουμε και δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις.

Δηλαδή δεν έχουμε την αντίληψη «εγώ θα σηκωθώ να φύγω έτσι και συμβεί κάτι τέτοιο - ας το κάνουν κάποιοι άλλοι». Γιατί αυτή η αντίληψη δεν εμπεριέχει καθόλου το θέμα της υποχρέωσης απέναντι στη χώρα και στην πατρίδα και της υπεράσπισης του τόπου. Αυτά πρέπει να δούμε σαν βασικά θέματα μιας προετοιμασίας δικής μας.

Επίσης πρέπει να καταλάβουμε ότι είμαστε σε μία φάση προσφοράς. Οι καιροί ζητάνε προσφορά από ένα δυναμικό. Όχι ατομική λύση. Και έτσι και υπάρξει προσφορά θα αλλάξει όλος ο κοινωνικός

ορίζοντας. Αλλάζει όλο το ιδεολογικό και πολιτικό πλαίσιο. Και δεν είναι δύσκολο να εμφανιστεί, παράδειγμα τα δύο ή τρία συλλαλητήρια που έγιναν το τελευταίο διάστημα. Αυτοί που πήγαν στα συλλαλητήρια, έκαναν αυτό που τους αναλογούσε. Ακόμα και απέναντι στους δύο στρατιωτικούς που πιάστηκαν, έχει συγκινηθεί πολύς κόσμος. Κάνουνε κάτι γι' αυτό το θέμα; Αν συμβούν άλλα πράγματα πιο χοντρά, θα υπάρξει μια διαφορετική στάση από τους ανθρώπους απέναντι σ' αυτά.

Αναζητείται σήμερα από μας μια αριστερή πολιτική προσφοράς. Προσερχόμαστε προσφέροντας στην πολιτική. Δεν πάμε στην πολιτική για να κερδίσουμε ή για να επιβραβευτούμε ή για να αναγνωριστούμε για κάτι. Το ΕΑΜ και το παλιό κομμουνιστικό κίνημα ήταν κινήματα κυρίως προσφοράς. Ο κόσμος πρόσφερε σε ένα ιδεώδες πολλά πράγματα από τη ζωή του. Δεν πήγαινε γιατί θα υπερασπιζόταν τον μισθό του ή μια έδρα στο σωματείο του κ.ο.κ. Ήταν δοτικός αλλά υπήρχαν και μεγάλες ιδέες. Και η ιδέα της υπεράσπισης της χώρας σου απέναντι σε μια επιβουλή ή σε μια εισβολή ή σε έναν πόλεμο, αυτή τη στιγμή, –με βάση και τα χαρακτηριστικά που έχει αυτός που σου κάνει τον πόλεμο–, είναι ύψιστο καθήκον και πρέπει να είσαι προσανατολισμένος απέναντι σε αυτό.

Ενότητα μέσα στο λαό. Πρέπει να καλλιεργήσουμε την ενότητα μέσα στον λαό. Τη μαζική, εθνική ενότητα. Σε μια ανακοίνωση του ο Γλέζος. «Για να αντιμετωπιστεί η πρόσφατη κρίση» αναφέρει:

«Στις δραματικές καταστάσεις στις οποίες βρίσκεται η Ελλάδα, απαιτείται ενότητα και μόνον απόψεων, από το σύνολο του πολιτικού κόσμου και των οργανώσεων του λαού.» Προσοχή: Από το σύνολο του πολιτικού κόσμου, δεν αρχίζει με εξαιρέσεις. Και συμπληρώνει και των οργανώσεων του λαού, δηλαδή δεν το αφήνει μόνο στο σύνολο του πολιτικού κόσμου.

«Η αιχμαλωσία των δύο στρατιωτικών μας και το αγκάθι της ονομασίας με τα Σκόπια, δεν αντιμετωπίζονται με ρητορικές αλληλοκατηγορίες.» Δηλαδή ο πολιτικός κόσμος τσακώνεται συνεχώς, βάζοντας άλλη ατζέντα στα πολιτικά ζητήματα και αυτό γιατί έχει εξαρτήσεις με τους ξένους, αδιαφορεί για την υπεράσπιση της χώρας ή για το πώς θα βγούμε απ' αυτήν τη δραματική κατάσταση.

«Ο διχασμός ωφελεί τον αντίπαλο. Δεν αποτελεί λύση. Διότι η διχαστική αντιπαράθεση οδηγεί και σε απαράδεκτες “λεκτικές” ανορθογραφίες. Όπως π.χ. για τους δύο Έλληνες στρατιωτικούς γράφεται κατά κόρον και ζητείται από την Τουρκία να μας πει: “Με ποια κατηγορία τους κρατάει”. Αντί να αξιώνουμε από την Τουρκία να δώσει λόγο, με ποιο δικαίωμα παραβιάζει τους κανόνες σε ένα σύνηθες φαινόμενο σε όμορα κράτη.» Θα 'πρεπε δηλαδή να βγεις επιθετικά και να πεις σαν κυβέρνηση: «Τουρκία γιατί τους κρατάς παράνομα; Θα 'πρεπε να τους αφήσεις κατευθείαν».

«Γι' αυτό προτείνω διευρυμένη σύσκεψη, συνάντηση, σύναξη, όλου του πολιτικού κόσμου και θεσμικών εκπροσώπων του Λαού, όπου χωρίς καιροσκοπισμούς και προσπάθεια απόκτησης κομματικών ή άλλων ωφελημάτων, ενωμένο το Έθνος να ξεπεράσει την κρίση και να πετύχει εφαρμογή του δικαίου. Προστατεύοντας μ' αυτόν τον τρόπο την ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή, όπως και τα συμφέροντα της πατρίδας.»

Ας μην ξεχνάμε: “Λαός ενωμένος, ποτέ νικημένος”, όπως και της Αντιγόνης το αξίωμα : “Οὔτοι συνέχθιν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν”. Τι σημαίνει αυτό; Δεν γεννήθηκα για να συμερίζομαι το μίσος, αλλά για να συμερίζομαι την αγάπη. Και ποιητικά «όχι βέβαια για να μισώ, αλλά για ν' αγαπώ γεννήθηκα». Αυτά λέει ο γέροντας Γλέζος αυτή τη στιγμή, και κάθε φορά ο λόγος αυτών των ανθρώπων έχει ένα βάρος, ανεξάρτητα το πώς εμείς μπορούμε να τους βλέπουμε ή να τους αισθανόμαστε.

Άρα το θέμα της ενότητας, μιας μαζικής, εθνικής ενότητας αυτή τη στιγμή, έχει τεράστια σημασία. Και η ενότητα δεν ξεκινάει με το «θα πάρουνε μέρος μόνο οι μνημονιακές δυνάμεις και όχι οι αντιμνημονιακές δυνάμεις ή αντίστροφα». Θα φανεί στην πορεία τι ρόλο βaráει ο καθένας και αν

ανταποκρίνεται στα θέλω του κόσμου. Για παράδειγμα: ο κόσμος λέει «όχι όνομα Μακεδονία» με πολύ μεγάλα ποσοστά. Αν πρέπει να αντιμετωπίσεις το πρόβλημα του ονόματος της ΠΓΔΜ πρέπει να πας με βάση του τι λέει ο κόσμος. Επίσης η κοινωνία σε ποσοστό 92% καταλαβαίνει ότι υπάρχει μεγάλος κίνδυνος από την Τουρκία. Ο πολιτικός κόσμος έχει μεγάλη απόσταση από την διάθεση του λαού. Ο πολιτικός κόσμος πρέπει να πιεστεί, και πάνω σ' αυτό να γίνει ο διαχωρισμός, να είναι εντός. Αν δεν θέλει να είναι εντός, αυτό να γίνει με κέρδος για τις λαϊκές δυνάμεις. Και βεβαίως όποιος είναι εκτός, να τ' «ακούσει». Αν η Αριστερά θέλει να είναι εκτός από την συγκεκριμένη ενότητα του λαού ως είναι εκτός. Θα είναι ένα στίγμα που θα το κουβαλάει για πολλές δεκαετίες.

Ακόμα γίνεται και πολύ κουβέντα για την ειρήνη. Και πρέπει να αγωνιστούμε και να αγωνιζόμαστε για την ειρήνη. Η κεντρική ιδέα όμως που έχουμε είναι ότι χρειάζεται ο λαός να αμυνθεί. Και όχι να επικαλείται γενικά την ειρήνη και μόνο. Αυτά είναι τα βασικά σημεία ενός προσανατολισμού.

Συνεπώς από όλες τις πλευρές, **το αποφασιστικό πράγμα είναι αν υπάρχει ένας λαός αποφασισμένος να παλέψει.** Και αν υπάρχει ένας λαός αποφασισμένος να παλέψει πρέπει να καταλάβουμε πως δεν υπάρχει λύση χωρίς να πιούμε ένα πικρό ποτήρι. Και στην καλύτερη των περιπτώσεων ένα μικρό πικρό ποτήρι θα το πιούμε, δεν γίνεται διαφορετικά. Και μπορεί να τεθούνε διάφορα θέματα σ' αυτήν την πορεία και πρέπει να προσανατολιστούμε με τέτοιον τρόπο για να μπορέσουμε να σταθούμε απέναντι σ' αυτά. Τι λέει ο Ερντογάν στον κόσμο; Που νομίζει η ελληνική κυβέρνηση ότι τα λέει μόνο για τις εκλογές και τους ψήφους; Ότι αν χρειαστεί θα αφαιρέσουμε ζωές ή θα χάσουμε και ζωές για να πετύχουμε να είναι μεγάλη η Τουρκία. Παίρνει το μικρό κοριτσάκι και λέει «εσύ θα είσαι μαχήτρια κ.ο.κ.». Φτιάχνει έναν φανατισμό μέσα στην τούρκικη κοινωνία και προετοιμάζει για πόλεμο. Στην Ελλάδα υπάρχει η άποψη ότι με την «ευδαιμονία» και με τον τρόπο που έχουμε μάθει να ζούμε τις τελευταίες δεκαετίες, κάπως έτσι «θα την σκαπουλάρουμε και τώρα». Δεν υπάρχει διέξοδος χωρίς να πιεις το πικρό ποτήρι αν βέβαια θες να αντιμετωπίσεις το πρόβλημα. Και αυτό είναι και δικό μας θέμα διαπαιδαγώγησης, απέναντι στις απειλές που αντιμετωπίζει η χώρα.

Είναι σωστή η γραμμή προετοιμασίας ώστε να αμυνθεί ο ελληνικός λαός στην επερχόμενη πολεμική αναμέτρηση ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία ή είναι λάθος αυτή η κατεύθυνση; **Αυτό είναι το πιο αποφασιστικό και το πιο κεντρικό ερώτημα** δηλαδή για το ζήτημα. Για τον ελληνικό λαό, αυτή η κατεύθυνση είναι μία από τις πιο ισχυρές δυνατότητες αλλά και ανάγκες, για να υπάρχει αυτός ο τόπος, όπως τον γνωρίζουμε μέχρι σήμερα. Με άλλα λόγια η υπόσταση της χώρας κρίνεται και από τη στάση απέναντι σε μία υπαρκτή εξωτερική απειλή.

Σαν συμπέρασμα

Όσα αναφέρθηκαν στο κείμενο αυτό, για τον τούρκικο επεκτατισμό και τα χαρακτηριστικά του, για το τι στάση πρέπει να κρατήσουμε και ο θεμελιώδης προσανατολισμός μας για να αντισταθούμε απέναντι σ' αυτό το ζήτημα, είναι τα πρώτα γενικά θέματα **μιας στάσης** που πρέπει να συζητήσουμε, να προωθήσουμε, να προπαγανδίσουμε.

Στον *Δρόμο* δημοσιεύτηκαν τρεις ανταποκρίσεις από ακριτικές περιοχές το τελευταίο διάστημα, μία από το Καστελόριζο, μία από το Διδυμότειχο και μία από τη Φλώρινα. Πρέπει να δούμε τι σκέφτεται αυτός ο κόσμος, ποια θέματα θέτει, ποια ζητήματα βάζει. Οι ιδέες που βάζει ο Γλέζος, δηλαδή να γίνει μία σύναξη πολιτικού κόσμου και εκπροσώπων του λαού, που βάζει σπέρματα διαφορετικών πραγμάτων που κυκλοφορούν ως τώρα. Ότι η πολιτική ενεργοποίηση του λαού είναι καθοριστικός

παράγοντας ακόμα και σ' έναν πόλεμο. Δεν είναι μονάχα τι κάνει το ΓΕΕΘΑ, τι κάνει η κυβέρνηση, είναι τι κάνει πρώτα ο λαός –αν θα αντισταθεί ή όχι– και δεύτερον τι κάνουν και κάποιες μικρές συλλογικότητες σαν την ΚΟΕ. Και όπου βρεθεί ο καθένας σε κείνες τις συνθήκες, κάτι θα πρέπει να κάνει. **Η κεντρική ιδέα είναι ότι θα αντισταθούμε με ό,τι έχουμε και να καλλιεργήσουμε τέτοιο πνεύμα μέσα στον κόσμο. Δεν υπάρχει άλλη στάση απέναντι στο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε.**

Οι διαστάσεις του εθνικού ζητήματος στην Ελλάδα σήμερα

Ομιλία στην εκδήλωση της πρωτοβουλίας *Επανεκκίνηση-Restart*

Θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους διοργανωτές για την πρόσκληση να είμαι ομιλητής και να είμαι εδώ μαζί σας. Θέλω να πω ορισμένα πράγματα «τηλεγραφικά» και να αναλύσω περισσότερο ένα-δυο άλλα ζητήματα.

- Καταρχάς, ό,τι είναι εθνικό, δεν είναι κατ' ανάγκη εθνικιστικό.
- Δεύτερο, ό,τι είναι εθνικό δεν ανήκει μόνο στην Αριστερά, συμμετέχουν κι άλλες δυνάμεις οι οποίες δεν αναφέρονται στην Αριστερά, και όμως μετέχουν σε μία εθνική προσπάθεια.
- Τρίτο, θεωρώ τεράστιο σφάλμα της σημερινής Αριστεράς το γεγονός ότι έχει εγκαταλείψει αυτό το πεδίο και θεωρεί όλες τις αντιδράσεις που υπάρχουν ακροδεξιές και εθνικιστικές ή, όπως είπε κι ο πρωθυπουργός, «ετερόκλητο όχλο».

Πού βρισκόμαστε

Το πρώτο ερώτημα που θέλω να θέσω, για να καταλάβουμε σε ποια κατάσταση είμαστε, είναι: Τα Ίμια είναι πλέον ελληνικά ή είναι κάτι άλλο; Ο Σημίτης είχε φτάσει σε μία συμφωνία μαζί με τους Αμερικάνους, «όχι σημαίες, όχι στρατοί, όχι πλοία». Αυτή τη στιγμή έχουμε την ανοιχτή διακήρυξη της Τουρκίας ότι τα Ίμια είναι τουρκικά και λέγονται Καρντάκ.

Υπάρχουν, για παράδειγμα, οι χάρτες από το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών που δείχνουν το 1996 πως τα Ίμια είναι ελληνικά. Η σημερινή κυβέρνηση δεν τόλμησε να διεκδικήσει, δεν υποστηρίζει, ούτε διασφαλίζει ότι τα Ίμια είναι ελληνικά.

Όσα συμβαίνουν αυτή τη στιγμή, δεν είναι απλά ρητορικές διακηρύξεις και λόγιοι του Ερντογάν για εσωτερική κατανάλωση. Έχουμε περάσει πλέον στα έργα, στις πράξεις και έχουμε μια κλιμακούμενη επιθετικότητα που δεν ξέρουμε πού θα σταματήσει.

Διαστάσεις του εθνικού

Θα πρέπει ακόμα, να ξεκαθαρίσουμε κάποιες απόψεις. Δεν υπάρχει από 'δω το εθνικό και από 'κει, διαχωρισμένο, το ταξικό και το κοινωνικό. Το ταξικό στοιχείο δεν είναι μόνο κάποια οικονομική πάλη ή και πολιτική πάλη στο όνομα της εργατικής τάξης. Διαπλέκονται το εθνικό με το ταξικό, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ελλάδα. Κι απ' αυτή την άποψη, οι διαστάσεις του εθνικού ζητήματος είναι πολλές, θα αναφέρω μόνο τρεις που πρέπει να τις πάρουμε υπόψη.

- Πρώτο, τα γεωπολιτικά θέματα και οι ανακατατάξεις που γίνονται σε ολόκληρη την περιοχή μας, είναι πολύ σημαντικές κι έχουν επιπτώσεις στο ζήτημα της εθνικής και της λαϊκής κυριαρχίας.

- Δεύτερο, αν μιλάμε για το εθνικό, πρέπει να μας ενδιαφέρει ο ιδιαίτερος ελληνικός δρόμος για την απελευθέρωση αυτής της χώρας, και άρα οι ειδικές συνθήκες που υπάρχουν στην Ελλάδα και όχι κάποια σχήματα που έχουμε στο κεφάλι μας.
- Τρίτο, πρέπει να σεβαστούμε την ιδιοπροσωπία του ίδιου του λαού. Τις παραδόσεις του, το τι σκέφτεται, τι αισθάνεται, πώς αντιλαμβάνεται διάφορα θέματα, τους αγώνες του και όλη την ιστορία του.

Αυτές οι τρεις διαστάσεις, δεν γίνεται να αφαιρεθούν, να θεωρήσουμε ότι πρέπει να γίνεται μονάχα ένας κοινωνικός και ταξικός αγώνας και τα άλλα είναι θέματα εξωτερικής πολιτικής που τα αναλαμβάνουν κάποιοι άλλοι. Επίσης, στη σύγχρονη εποχή, δεν διαχωρίζεται τόσο εύκολα η εξωτερική από την εσωτερική πολιτική.

Η ρευστότητα και η διαπερατότητα είναι σήμερα διαφορετική απ' ό,τι την εποχή που το κράτος μπορούσε να λειτουργεί και σαν μία «κάνουλα» περιορίζοντας εξωτερικές επιδράσεις. Τώρα, τα διάφορα φαινόμενα είναι πιο σύνθετα, πιο πολύπλοκα και διαπλέκονται. Η εξωτερική πολιτική γίνεται καθημερινό ζήτημα, δίπλα στην εσωτερική πολιτική.

Στην Ελλάδα, συνειδητοποιείται σήμερα με «βίαιο» τρόπο, πως δεν είναι μονάχα τα μνημόνια και ο στραγγαλισμός που επιβάλλουν η Ε.Ε., το ΔΝΤ κ.λπ., υπάρχει και η γεωπολιτική διάσταση και χρειάζεται αγώνας και σε αυτό το πεδίο. Αυτό το απλό πράγμα, που το συναισθάνεται ο απλός κόσμος και νιώθει αυτές τις απειλές, δεν επιτρέπεται όσοι νομίζουν τον εαυτό τους σαν πρωτοπορία και θέλουν να παίξουν κάποιο ρόλο, να το αγνοούν τελείως. Ή να το χαρίζουν σε ακροδεξιές ή άλλες δυνάμεις, οι οποίες θα προσπαθήσουν να καλύψουν το κενό, οδηγώντας τα πράγματα εκεί που θέλουν. Κι όμως, θεωρείται πως αν βγουν πολλές καταγγελίες για τον καπιταλισμό ή γενικά τον ιμπεριαλισμό ή αφηρημένα ενάντια στο ΝΑΤΟ, την Ε.Ε. κ.λπ., μια γενική καταγγελιολογία δηλαδή, καλύπτονται οι ανάγκες που υπάρχουν.

«Πόση Ελλάδα μπορεί να σωθεί;»

- Σήμερα, υπάρχει ένα μεγάλο υποστασιακό ζήτημα στη χώρα μας. Δηλαδή, η ίδια η υπόσταση της χώρας και η θέση της στην περιοχή είναι παιζόμενη.
- Δεύτερο, η ίδια η υπόσταση και συνοχή της κοινωνίας εσωτερικά, είναι υπό αμφισβήτηση. Στην Ελλάδα επικρατεί μια απέραντη παράγκα, δεν είναι μόνο στο ποδόσφαιρο η παράγκα, δίνεται η αίσθηση μιας παράγκας από όλο τον πολιτικό κόσμο και τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η πολιτική αντιπαράθεση στη χώρα.
- Υπάρχει επίσης κι ένα θέμα υπόστασης σχετικά με το τι είδους δυνάμεις θα αναδειχτούν μέσα από τις θύελλες που έρχονται. Αυτό είναι ίσως το πιο κρίσιμο ζήτημα, για το οποίο θα έπρεπε όποιοι ενδιαφέρονται για μια προοδευτική εξέλιξη να μοχθήσουν και να πασχίσουν σοβαρά.

Όταν λέμε ότι υπάρχει ένα υποστασιακό ζήτημα, ας το θέσουμε με μία φράση. Είναι το «πόση Ελλάδα μπορεί να σωθεί». Αλλά και πώς και από ποιες δυνάμεις σε αυτές τις συνθήκες, μπορεί να σωθεί.

Μια γεωπολιτική ανακατανομή ισχύος είναι σε εξέλιξη σε Ουκρανία, Βαλκάνια, Μέση Ανατολή. Η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα, σε μια ενδιάμεση περιοχή και επηρεάζεται βαθύτατα από τη διαδικασία αυτή. Εκτός από τις παγκόσμιες δυνάμεις που εμπλέκονται, υπάρχει και μια μεγάλη περιφερειακή δύναμη, η Τουρκία, που είναι παιζόμενη. Δεν είναι σίγουρο, δηλαδή, πόσο θα είναι στην πλευρά των

Αμερικανών και των Δυτικών ή όχι, άρα και τι ανταλλάγματα θα της δοθούν έναντι εξελίξεων ειδικά στη Μέση Ανατολή.

Η Ελλάδα είναι ενδιάμεση δύναμη και δέχεται απειλές από αυτή την περιφερειακή δύναμη, η οποία είναι ο νταής της περιοχής. Εισβάλλει, σφάζει και κατέχει εδάφη στη Συρία. Έχει ένα δόγμα 2,5 πολέμων, ο μισός στο εσωτερικό της απέναντι στους Κούρδους και την «τρομοκρατία», ένας στον Νότο κι ένας στα δυτικά της. Επομένως, υπάρχουν αρκετά προβλήματα σε Μακεδονία, Αιγαίο, Θράκη, Καστελόριζο και Κύπρο. Αισθανόμαστε ότι είμαστε καλυμμένοι από τις «ομπρέλες προστασίας» που έχουμε απέναντι σ' αυτούς τους κινδύνους;

Ο επεκτατισμός της Τουρκίας αποτελεί μεγάλο κίνδυνο, ειδικά στις συνθήκες αυτής της γεωπολιτικής ανακατανομής ισχύος. Είτε με την κεμαλική μορφή παλιότερα, είτε με την ερντογανική-νεοοθωμανική σήμερα, είναι ενιαίος όσον αφορά τις διεκδικήσεις από την Ελλάδα, αλλά και γενικότερα. Με σκοπό να μην μικρύνει η Τουρκία εάν δημιουργηθεί ένα κουρδικό κράτος, έστω και πέρα απ' τον Ευφράτη, κάτι που αποτελεί βασική αμερικάνικη επιδίωξη για την αλλαγή των συνόρων στη Μέση Ανατολή. Η Τουρκία, τέλος, αμφισβητεί ευθέως τη Συνθήκη της Λωζάννης, θέτοντας θέμα συνόρων συνολικά.

Αναγνώριση και προετοιμασία

Το πρώτο πρόβλημα που έχουμε είναι ότι πολλοί μοιάζουν σαν να μην θέλουν να δουν αυτό το πρόβλημα. Το διώχνουν, θεωρούν ότι είναι για εσωτερική κατανάλωση, ότι είναι αδύναμος ο Ερντογάν, δεν έχει δύναμη, έχει προβλήματα εσωτερικά, δεν μπορεί να αντέξει δύο μέτωπα. Θεωρούν ότι αποκλείεται να συμβεί κάτι, ή αν πάει να συμβεί, οι «ομπρέλες» που έχουν οι μεγάλες δυνάμεις θα το σταματήσουν. Αυτά είναι τεράστια λάθη αντιλήψεων και αποκοιμίζουν τον κόσμο.

Έχουμε μία χώρα που είναι εξασθενημένη και βρίσκεται μπροστά σε πολλαπλές απειλές. Έχει συμβεί πολλές φορές, μεγάλες οικονομικές καταστροφές να τελειώνουν με εθνικές τραγωδίες για την Ελλάδα.

Τι χρειάζεται περισσότερο; Αυτό που λείπει είναι η προετοιμασία του λαού απέναντι σ' αυτούς τους κινδύνους. Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί αυτή η έλλειψη προετοιμασίας.

Δεν θα υπάρξει καμία θετική εξέλιξη στη χώρα, χωρίς να συνυπολογίσουμε αυτόν τον κίνδυνο. Δεν μπορεί κανείς να πει «εγώ το αφαιρώ αυτό και αγωνίζομαι για άλλα πράγματα γιατί αυτό είναι δευτερεύον ή δεν θέλω να το αντιμετωπίσω». Οποιαδήποτε διαφορετική πορεία στην Ελλάδα, έχει να αντιμετωπίσει και αυτό το πρόβλημα. Είναι ένα ακόμα πρόβλημα στην προσπάθεια απελευθέρωσης της χώρας απ' όλα τα σύγχρονα δεσμά.

Στη χώρα μας, είναι ιστορική η μειοδοσία των ελίτ που κυβέρνησαν τη χώρα μέχρι σήμερα. Συνεχίζεται αυτή η μειοδοσία. Ο πολιτικός κόσμος είναι ανίκανος να δώσει οποιαδήποτε λύση σε αυτά τα προβλήματα.

Απ' αυτή την άποψη, χρειάζεται προσγείωση στην πραγματικότητα, στον ρεαλισμό. Δεν πρέπει να προσβλέπουμε σε κάποιο θαύμα, ότι μια μέρα θα γίνει κάτι και θα ξανασηκωθεί ο ελληνικός λαός με μαγικό τρόπο και αυτό θα λύσει το θέμα. Μακάρι να γίνει, υπάρχουν και «θαύματα» στην ιστορία. Το 1940, με το «Όχι» που είπε ο λαός, ήταν μια τέτοια εξύψωσή του, αλλά σήμερα χρειάζεται οπωσδήποτε προσγείωση και προετοιμασία η οποία λείπει τελείως.

Διχασμοί και ενότητα

Η κυβέρνηση θα ήθελε να δημιουργηθούν δύο στρατόπεδα. Από τη μια οι δεξιοί, εθνικιστές, «εθνίκια» κι ό,τι άλλο θέλετε –όλους εμάς μας βάζουν σ' αυτήν την κατηγορία επειδή βλέπουμε αυτά τα προβλήματα– κι από την άλλη πλευρά η «φιλειρηνική κυβέρνηση» και μεγάλο κομμάτι της Αριστεράς, οι οποίοι όλοι μαζί θέλουν κάτι προοδευτικό απέναντι στο άλλο στρατόπεδο. Μια τέτοια διχοτόμηση αυτή τη στιγμή του ελληνικού λαού, θα ήταν καταστροφική.

Χρειάζεται μία μαζική ενότητα, μια εθνική ενότητα που να στηρίζεται σε στόχους και αξίες που θα διασφαλίζουν και τη λαϊκή κυριαρχία, δηλαδή τη δημοκρατία, και την εθνική κυριαρχία, δηλαδή την ακεραιότητα της Ελλάδας απέναντι σε όλες αυτές τις απειλές που υπάρχουν. Αυτό όχι απλά δεν μας πάει πίσω, ίσα-ίσα είναι αναγκαίο στη σημερινή κατάσταση.

- Θα είναι αρνητική αυτή η εξέλιξη, αν δημιουργηθούν δύο τέτοια στρατόπεδα, πρώτον γιατί θα εγκαταλείψει και θα αφήσει την υπεράσπιση της εθνικής και λαϊκής κυριαρχίας, και ιδιαίτερα της πατρίδας, σε ακροδεξιούς κύκλους, με ό,τι σημαίνει αυτό.

- Δεύτερο, γιατί οι «προοδευτικές απόψεις», αυτή η παράταξη που περιέγραφα πριν, η Αριστερά κ.λπ. θα ταυτιστεί με ένα μεγάλο ξεπούλημα που θα συμβεί και αυτό θα είναι ένα στίγμα που δεν θα μπορεί να το βγάλει εύκολα απ' το κούτελό της τις επόμενες δεκαετίες.

Τι μπορούμε να κάνουμε;

- Πρώτα απ' όλα, χρειάζεται προετοιμασία των συνειδήσεων, των πνευμάτων.

- Δεύτερο, να μην αφεθεί το θέμα σε ακροδεξιούς ή άλλους κύκλους που είναι ανίκανοι βέβαια να δώσουν μία διέξοδο στα θέματα αυτά.

- Τρίτο, χρειάζεται η πολιτική κινητοποίηση του λαού. Είναι εντελώς απαραίτητη η πολιτική κινητοποίηση του λαού, ακόμα κι αν ξεσπάσει πόλεμος.

Ο ελληνικός λαός αυτά τα οκτώ χρόνια, παρ' όλα τα χτυπήματα που δέχτηκε, έκανε ό,τι μπορούσε. Αγwonίστηκε, έριξε κυβερνήσεις, ανέδειξε άλλες δυνάμεις, τους έδωσε απλόχερα υποστήριξη, είπε «Όχι» και στο δημοψήφισμα, αλλά τον πρόδωσαν.

Τώρα τελευταία, αυτός ο λαός, με τις ιδέες και τις απόψεις που έχει, έκανε και τρία συλλαλητήρια. Προσπάθησε να αντιδράσει απέναντι σ' αυτές τις απειλές με τον δικό του τρόπο, το πρώτο ήταν της Θεσσαλονίκης, το δεύτερο της Αθήνας, το τρίτο ήταν της Ορεστιάδας λίγες μέρες πριν.

Πρέπει να δούμε μία θέση και στάση απέναντι σ' αυτές τις αντιδράσεις του κόσμου. Αυτές οι αντιδράσεις δεν είναι ακροδεξιές, φασιστικές, χρυσαυγίτικες κ.λπ. Ο κόσμος αισθάνεται έναν κίνδυνο και κινητοποιείται. Κινητοποιείται μ' αυτό που νιώθει και κάνει αυτό που νομίζει ότι του αναλογεί για τα πράγματα αυτά.

Δυστυχώς, η Αριστερά είναι απούσα απ' όλη αυτή την κινητοποίηση του κόσμου. Και αυτό είναι το πιο επικίνδυνο πράγμα, αν συνεχιστεί να πηγαίνει έτσι, γιατί αναγκαστικά θα παραμείνει το ζήτημα στη διαχείριση κάποιων ακροδεξιών και άλλων κύκλων.

Επίσης, οι κινητοποιήσεις αυτές έχουν έναν ακηδεμόνευτο χαρακτήρα, δηλαδή δεν πάνε τα κόμματα σαν κόμματα σ' αυτές τις συγκεντρώσεις, τις συγκαλούν κάποιες δυνάμεις οι οποίες είναι ένα σύνολο διαφόρων καταστάσεων και από 'κει και πέρα ο κόσμος πάει και λέει αυτό που θέλει ή αισθάνεται για την κατάσταση.

Το «μπούλινγκ» που δέχτηκαν όσοι πήγαν στα συλλαλητήρια, αλλά κι αυτή η επίθεση που έγινε, είτε στον Μίκη Θεοδωράκη είτε στις άλλες δυνάμεις οι οποίες συμμετείχαν, ήταν απαράδεκτο απ' όλες τις πλευρές. Η διαφοροποίηση θα μπορούσε να γίνει με διαφορετικούς τρόπους. Υπήρχε χώρος να εκφραστούν απόψεις προοδευτικές, αντιμνημονιακές, αντιιμπεριαλιστικές κ.λπ. μέσα στον χώρο των συλλαλητηρίων αυτών. Δεν ήταν επιθετικά συλλαλητήρια απέναντι σε μία άλλη χώρα. Ακόμα και στην Ορεστιάδα το συλλαλητήριο που έγινε, δεν ήταν καν επιθετικό γενικά ενάντια στην Τουρκία, παρ' όλο που έγινε για τους δύο στρατιωτικούς.

Αυτή τη στιγμή έχουμε δύο στρατιωτικούς, οι οποίοι είναι αιχμάλωτοι στην Τουρκία. Θα έπρεπε να γίνει θέμα του μαζικού κινήματος αυτό. Θέμα του μαζικού κινήματος να γυρίσουν αμέσως πίσω. Αν ήταν δύο δημοκράτες πολίτες γενικώς, αν ήταν δύο δημοσιογράφοι, θα είχε κινηθεί κόσμος. Αυτά είναι κάποια στερεότυπα, τα οποία πρέπει να τα ξεπεράσουμε.

Χρειάζεται να κινηθούμε σε νέα πεδία με ανοιχτό μυαλό, με ανοιχτή καρδιά, και να είμαστε κοντά στον λαό μας και στον κόσμο που έχει πονέσει πολύ και αγαπάει αυτό τον τόπο. Το πρώτο που πρέπει να πούμε είναι «αγαπάμε αυτόν τον τόπο και θα αγωνιστούμε για αυτόν».

Οι θέσεις της Αριστεράς μπροστά στην απειλή του πολέμου

Η Αριστερά, όλων των πτερύγων, αισθάνεται αμήχανη μπροστά στην ηχηρή επανεμφάνιση της γεωπολιτικής στην παγκόσμια σκηνή. Αισθάνεται ότι χάνει το πλεονέκτημα της αντικαπιταλιστικής ανάλυσης που διαθέτει και με το οποίο έχει «επιτυχίες» σε όλες τις γωνιές του πλανήτη.

Ειδικά εδώ, στην Ελλάδα, αισθάνεται αμήχανη στον υπερθετικό βαθμό καθώς η καθημερινότητα των προσπαθειών της διαταράσσεται από την εισβολή στη κεντρική σκηνή, και ως ένα βαθμό στην συνείδηση των πολιτών, από τις παρεκτροπές που προκαλούν οι απειλές που εκτοξεύει σε καθημερινή βάση η Τουρκία, την επιβολή τετελεσμένων σε Αιγαίο και Κύπρο, την αστάθεια των Βαλκανίων, τις συνέπειες του πολέμου στη Συρία και τις πολεμικές ιαχές μεταξύ ΗΠΑ - Ρωσίας.

Όλες οι πτέρυγες της Αριστεράς θα προτιμούσαν αυτά να μην υπάρχουν. Θα επιθυμούσαν να είναι μυθεύματα της κυβέρνησης, των μυστικών υπηρεσιών και των ΜΜΕ. Στην αρχή άλλωστε τα κατάγγειλαν ως τέτοια. Και, όταν το κάθε μικρό επεισόδιο μιας αλληλουχίας δραματικών εξελίξεων «τελείωνε», με ανακούφιση επέστρεφαν στη ρητορική ενός ανύπαρκτου, δυστυχώς, ταξικού κινήματος ή στην προβολή εικονικών κινημάτων που στην χώρα, κατά παγκόσμια πρωτοτυπία, διεξάγονται χωρίς την παρουσία των πληττομένων πολιτών.

Τα «πεισματάρικα» όμως γεγονότα και το, με γυμνό μάτι, ορατό ενδεχόμενο μιας πολεμικής αναμέτρησης, μικρής ή μεγαλύτερης έκτασης, αφύπνισαν τα κοιμισμένα ανακλαστικά, αποδυνάμωσαν τους αφορισμούς για «αριστερούς εθνικισμούς» και ανέσυραν από τα συρτάρια πολυκαιρισμένες και σκονισμένες συνταγές.

Η επιστροφή της «ιμπεριαλιστικής Ελλάδας»

Είναι αλήθεια ότι η κοινή θέση πολλών πτερύγων της μη κυβερνητικής αριστεράς περί ιμπεριαλιστικής Ελλάδας είχε «αποσυρθεί» από το προσκήνιο υπό το βάρος της, συνεχιζόμενης άλλωστε, μνημονιακής περιπέτειας της χώρας. Η θέση αυτή, θεωρητικά και πολιτικά αστήρικτη και πριν τη κρίση του 2010, κλονίστηκε καθώς ήταν δύσκολο να δικαιολογηθεί το γιατί η πολιτική και η οικονομική ηγεσία μιας «ιμπεριαλιστικής χώρας», έστω και στις κατώτερες βαθμίδες της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας, συνυπέγραφε μέτρα αποδεχόμενη πλήρως την μετατροπή της χώρας σε προτεκτοράτο και αποικία χρέους παραδίδοντας, όχι μόνο τον οικονομικό αλλά και τον πλήρη πολιτικό και διοικητικό έλεγχο της χώρας. Ήταν αδύνατο να γίνει πιστευτό ότι μια «ιμπεριαλιστική χώρα» έπρεπε να εξασφαλίσει τη σύμφωνη γνώμη των δανειστών της για να διορίσει ακόμα και διευθυντές σχολείων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Φαίνεται όμως ότι εκείνη η «σιωπηλή απόσυρση» έλαβε τέλος.

Το παραμύθι της κυβέρνησης περί «καθαρής εξόδου» και του «τέλους της επιτροπείας» πρώτη σπεύδει να ενστερνιστεί η «αντισυστημική Αριστερά» καθώς ξαναζωντανεύει το μύθο της «ιμπεριαλιστικής Ελλάδας» και γίνεται εργαλείο ερμηνείας ενός ενδεχόμενου πολέμου στην περιοχή.

Βέβαια όποιος καεί στο χυλό φυσάει και το γιαούρτι. Έτσι η επιστροφή του «όρου» γίνεται πιο προσεκτικά. Παρακολουθώντας την αρθρογραφία του *Ριζοσπάστη* και του ΚΚΕ διαπιστώνουμε ότι η οξύτητα στο Αιγαίο αποδίδεται «στην όξυνση των αντιθέσεων μεταξύ ελληνικής και τουρκικής αστικής τάξης». Ειδικά για την Ελλάδα διαπιστώνεται ότι βρίσκεται «σε ρόλο σημαιοφόρου των ευρωΝΑΤΟικών σχεδιασμών, επιδιώκοντας κέρδη για την ντόπια αστική τάξη από τη “γεωστρατηγική αναβάθμιση” της χώρας». Ο ίδιος ο γ. γ. του ΚΚΕ στην πρόσφατη ομιλία του στο Σύνταγμα εξηγεί τον όρο «γεωστρατηγική αναβάθμιση» ως την «συμμετοχή του ελληνικού κεφαλαίου στους ανταγωνισμούς, στα παζάρια που διεξάγονται στην περιοχή με επίκεντρο τις πρώτες ύλες, τους ενεργειακούς δρόμους, τα μερίδια των αγορών». Πιο ειδικά προσδιορίζει ως εξής τη θέση της Ελλάδας: «Η κυβέρνηση κρατά τη σημαία των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ, γιατί μέσω αυτής της επιλογής θέλει να προωθήσει τα στρατηγικά συμφέροντα σημαντικών τμημάτων του ελληνικού μεγάλου κεφαλαίου».

Εθελοδουλία στον δυτικό παράγοντα

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η κυβέρνηση και ολόκληρος ο συστημικός πολιτικός κόσμος ευθυγραμμίζεται με τα συμφέροντα του Δυτικού κόσμου στο μεγάλο παιχνίδι γεωπολιτικό αναδιάρθρωσης ισχύος και ζωνών επιρροής στην περιοχή μας. Αλλά η «συνέργεια» αυτή γίνεται από θέση υποτελής, από θέση εθελοδουλίας που εναποθέτει στο δυτικό παράγοντα την ευθύνη διάσωσης του και δήθεν προστασίας της χώρας. Πουθενά δεν αποδείχεται, ούτε ως σχέδιο ούτε ως πρόθεση προσπάθεια «επέκτασης» ελληνικών μονοπωλιακών ομίλων στα Βαλκάνια ή άλλου. Οι υπεργολαβίες των μεγάλων τεχνικών εταιρειών και οι αντιπροσωπεύσεις ή μειοψηφικές συμμετοχές σε ξένους πολυεθνικούς ομίλους ελληνικών επιχειρήσεων δεν αποτελεί επαρκές στοιχείο «ελληνικής συμμετοχής» στα μεγάλα παιχνίδια επαναχάραξης συνόρων και ανακατανομής σφαιρών επιρροής. Πολύ περισσότερο δεν προκύπτει από πουθενά ελληνική διεκδίκηση επί ξένων εδαφών ή αμφισβήτηση συνόρων. Ακόμα και οι παλαιότεροι λεονταρισμοί έναντι της ΠΓΔΜ είναι σήμερα όλοι έτοιμοι να καταπιούν προκειμένου να ικανοποιηθούν οι νατοϊκοί σύμμαχοι.

Η γενικόλογη αναφορά στους «αστικούς ανταγωνισμούς» στην πραγματικότητα υποκρύπτει, μειώνει τους κινδύνους που απορρέουν από την τουρκική επιθετικότητα. Ο «Ρ» και το ΚΚΕ ενώ αναφέρονται στην «κλιμάκωση της επιθετικότητας της Τουρκίας η οποία αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας στο Αιγαίο, ιδιαίτερα τα σύνορα» αποδίδουν αυτήν την επιθετικότητα στον «ανταγωνισμό με την ελληνική αστική τάξη» και δεν βλέπουν πουθενά τον τούρκικο επεκτατισμό, τα νεο-οθωμανικά οράματα σύσσωμου του επίσημου πολιτικού κόσμου της Τουρκίας, την αμφισβήτηση των συνόρων και των διεθνών συνθηκών ως τη βασική αιτία που οδηγεί σε μια πολεμική σύγκρουση σε Αιγαίο, Θράκη και Κύπρο.

Και αυτή η αδυναμία οδηγεί σε μια μεγαλύτερη ασάφεια. Την αδυναμία να χαραχθεί, πέρα από συνθήματα, μια πολιτική που θα είναι σε θέση να ενεργοποιήσει τους πολίτες και να συμβάλλει ενεργά στην αποτροπή του πολέμου χωρίς παραχωρήσεις σε εθνικό χώρο και κυριαρχία.

Όσο σωστή και αν είναι η ανάδειξη του ρόλου του NATO, της Ε.Ε. και των ΗΠΑ ως των βασικών πρωταγωνιστών της όξυνσης στην περιοχή που στηρίζεται η βεβαιότητα ότι η αποχώρηση, εδώ και τώρα, από αυτούς τους οργανισμούς θα αποτρέψει τον πόλεμο στο Αιγαίο και θα εξασφαλίσει τη χώρα από επώδυνες παραχωρήσεις;

Η ανάδειξη σε άμεσο κεντρικό στόχο της αποχώρησης από NATO και Ε.Ε. ούτε αποκαλύπτει το κίνδυνο που συνιστούν οι βλέψεις της Τουρκίας ούτε προετοιμάζει πειστικά τον ελληνικό λαό για την αποτροπή αυτού του ενδεχόμενου

Εκείνο που σήμερα απαιτείται, με δεδομένη την οικονομική και στρατιωτική αποδυνάμωση της χώρας αλλά και την υποχώρηση της αντι-ιμπεριαλιστικής συνείδησης του λαού, είναι προτάσεις και ιδέες για την συγκρότηση μιας πολυεπίπεδης εξωτερικής πολιτικής που θα εκμεταλλεύεται τις υπαρκτές και μεγεθυνόμενες αντιθέσεις μέσα στη δυτική συμμαχία αλλά και σε ολόκληρο τον πολυπολικό κόσμο. Που θα απεμπλέκει την χώρα από την άμεση και ενεργή συμμετοχή της στα πολεμικά σχέδια των ΗΠΑ και ταυτόχρονα θα μπλοκάρει, με αξιοποίηση του βέτο, με τακτικές επιλογές (π.χ. ένταξη FYROM στο NATO) έναντι σοβαρών και έμπρακτων εγγυήσεων για τα οικονομικά και αμυντικά προβλήματα της χώρας.

Υποστηρίζουμε ότι η σκέψη που θέλει «συνυπεύθυνες τις δύο χώρες» υποβαθμίζει τον κίνδυνο που συνιστά ο τουρκικός επεκτατισμός και παραγνωρίζει τις κοινωνικές συνέπειες μιας μεγάλης απειλής που μπορεί να αποδειχθεί πιο καταστροφική για την υπόσταση της χώρας ακόμα και από την μνημονιακή περιπέτεια.

Από μια επερχόμενη καταστροφή, οικονομική ή πολεμική, μια χώρα και ένας λαός μπορεί να ανακάμψει. Είναι όμως αδύνατο να ανακάμψει αν δεν αγωνιστεί αντιπαλεύοντας τις επερχόμενες απειλές. Απόλυτη προϋπόθεση του αγώνα, κάθε αγώνα, είναι η γνώση και η προετοιμασία του λαϊκού παράγοντα. Εκεί, τελικά, κρίνονται και οι όποιες απόπειρες δημόσιας ερμηνείας και τοποθέτησης για τα μεγάλα θέματα.

Δύο γραμμές σε μία

Η επιστροφή, έστω και συγκαλυμμένα από μεριάς του ΚΚΕ, των θεωριών της μικρο-ιμπεριαλιστικής Ελλάδας και η «όξυνση των αστικών ανταγωνισμών με επίκεντρο τις πρώτες ύλες, τους ενεργειακούς δρόμους, τα μερίδια των αγορών» συνυπάρχει με την εκτίμηση για «κλιμάκωση της επιθετικότητας της Τουρκίας η οποία αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας στο Αιγαίο». Πρόκειται βέβαια για μια κραυγαλέα αντίφαση. Γιατί είναι διαφορετικό, ανεξάρτητα από τα κίνητρα ή τις δεσμεύσεις έναντι «συμμάχων», μια χώρα να συσπειρώνεται για να επιτεθεί σε μια γειτονική και άλλο για να αμυνθεί για την εδαφική της κυριαρχία. Οι γενικές καταγγελίες περί «ανταγωνιζόμενων αστισμών» δεν βοηθούν την κατανόηση των εξελίξεων, αδυνατούν να προσανατολίσουν τον λαό, αφήνουν ανοικτό το έδαφος για μια στάση «αδιαφορίας» έναντι ενός «άδικου πολέμου».

Η εμμονή του ΚΚΕ στους «αστικούς ανταγωνισμούς» έρχεται σε πλήρη αντίφαση με τη θέση «οι κομμουνιστές θα πρωτοστατήσουμε στον αγώνα για την υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας, των κυριαρχικών δικαιωμάτων μας, για να συντριβεί ο όποιος ξένος εισβολέας εάν τολμήσει και επιτεθεί στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα [...] δεν θα δείξουμε καμιά εμπιστοσύνη στην αστική κυβέρνηση

που θα κάνει τον πόλεμο». Αντίφαση που προκύπτει από το «μπέρδεμα» ανάμεσα στα σχήματα «ερμηνείας» και στην πίεση για μια πρακτική στάση. Άλλες πτέρυγες της Αριστεράς έχουν ξεπεράσει το πρόβλημα.

Το σενάριο ενός «αντιδραστικού και άδικου πολέμου»

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι φίλοι του NAP. Διαβάζουμε στο *Πριν* (18/3/18) τον Π. Μαυροειδή να παρουσιάζει ως βάση της κρίσης τον «ανταγωνισμό των αστικών τάξεων σε Ελλάδα και Τουρκία, που επιδιώκουν να αναβαθμίσουν η καθεμιά τη δική της θέση, μέσω πάντα και της κλιμάκωσης και της βαθύτερης πρόσδεσης σε συμμαχίες με τους μεγάλους παίκτες». Θεωρεί ο αρθρογράφος ότι ο πολεμικός κίνδυνος δεν πηγάζει από κάποιον «επεκτατισμό ή αόριστο εθνικισμό μόνο της Τουρκίας ή μόνο της Ελλάδας» αλλά «υπάρχουν **αντικειμενικές, υλικές, οικονομικές συνθήκες**, που σχετίζονται τόσο με τις νέες δυνατότητες καπιταλιστικής κερδοφορίας στην περιοχή, όσο και με τη «στενότητα» της καπιταλιστικής κρίσης που δεν επιτρέπει ειρηνικές μοιρασιές». Έτσι οδηγείται στο συμπέρασμα: «αν ξεσπάσει πόλεμος, τότε αυτός θα είναι αντιδραστικός, επιθετικός και από τις δύο πλευρές» καθώς θα έχει ως στόχο «την κατάχτηση χώρων οικονομικής εκμετάλλευσης και άρα την ενίσχυση της θέσης του καπιταλιστικού σχηματισμού τόσο μέσα στις ίδιες τις χώρες, καθώς και στη διεθνή σκακιέρα».

Πράγματι υπάρχουν «αντικειμενικές υλικές συνθήκες» και αδυναμία «ειρηνικών συναλλαγών». Υπάρχει όμως ακόμα ένα ερώτημα. Στην επικράτεια ποιας χώρας βρίσκονται οι φυσικοί πόροι που δεν μπορούν να «μοιρασθούν ειρηνικά»; Ποια λογική, ποια θεωρία προτείνει ότι είναι υποχρέωση μιας καπιταλιστικής χώρας να μοιράζεται με τη βία, ή την απειλή χρήσης βίας, τον φυσικό της πλούτο με τους γείτονες; Είναι άλλο θέμα, και υπόθεση των εργαζομένων και του λαού, η ανάπτυξη αγώνων ενάντια στις συνέπειες από την εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου (ταξικές, περιβαλλοντικές κ.λπ.), είναι άλλο πράγμα οι διεθνείς αγώνες αλληλεγγύης και είναι διαφορετικό μια ισχυρή χώρα να θεωρεί ότι έχει δικαιώματα να επιβάλλει με τη βία τα συμφέροντα της επί μιας γειτονικής. Και στην περίπτωση μας έχουμε αυτό. Η Τουρκία έχει μια επεκτατική μεγαλοκρατική συμπεριφορά έναντι όλων των γειτόνων της, διεξάγει ήδη πολέμους και απειλεί να ανατινάξει την ειρήνη σε ολόκληρη την περιοχή. Για όλα αυτά, οι φίλοι του *Πριν*, σιωπούν.

Αυτές τις βλέψεις και τις απειλές δεν τις εξαπολύει σήμερα η επίσημη Ελλάδα. Όχι γιατί ο εγχώριος καπιταλισμός είναι καλός, αλλά γιατί είναι αδύναμος. Προτιμά να παραδώσει «γη και ύδωρ» στους διεθνείς προστάτες του, να παραχωρήσει, με αποικιοκρατικούς όρους, τους σημερινούς – όχι τους μελλοντικούς – πόρους της χώρας, αλλά δεν διανοείται να επεκταθεί στρατιωτικά σε ανύπαρκτες σφαίρες επιρροής. Ο πολιτικός και οικονομικός κόσμος της χώρας επιχειρεί απλά και μόνο να διασωθεί καταγράφοντας ήδη σημαντικές απώλειες σε θέσεις, αξιοπιστία και κέρδη. Σε αυτήν την προσπάθεια διάσωσης οδηγείται σε κινήσεις που φέρνουν τη χώρα στο επίκεντρο πολεμικών συγκρούσεων.

Αν λοιπόν δεν είναι επιθετική χώρα η Ελλάδα γιατί έχει ευθύνη έναντι μιας χώρας που αμφισβητεί τα σύνορά της; Και γιατί τότε ο πόλεμος θα είναι «αντιδραστικός και επιθετικός» και από τις δύο πλευρές; Το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι καπιταλιστική χώρα, με χαρακτηριστικά αποικίας χρέους, δεν την καθιστά αυτόματα «ένοχη» σε περίπτωση που δεχθεί επίθεση από έναν γείτονα που αμφισβητεί το καθεστώς των συνόρων. Με αυτή την έννοια είναι ακατανόητο γιατί «Η σωστή θέση για το **απαραβίαστο των συνόρων** ενάντια σε κάθε ένοπλη ιμπεριαλιστική επαναχάραξή τους,

υφίσταται την αναστροφή του νοήματός της με τη φιλολογία για “**υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας**”. Είναι αδιανόητο γιατί ένα κάλεσμα “για αποτροπή του πολέμου” και “ήττα των αστικών τάξεων που σύρουν τους λαούς στον πόλεμο” υπηρετείται με το γενικό σύνθημα “**πόλεμος στον πόλεμο**”».

Η απώλεια εδαφών και κυριαρχίας δεν θα φέρει σε καλύτερη θέση τον λαό και τον αγώνα για κοινωνική χειραφέτηση. Το αντίθετο μάλλον θα συμβεί. Με αυτή την αντίληψη και στάση είναι αδύνατο να υπηρετηθεί και ο στόχος για ήττα του ασιτισμού. Ο αγώνας για την ειρήνη, και πολύ περισσότερο για σοσιαλισμό, δεν μπορεί να τρέφεται με καρικατούρες και ακροβασίες της λογικής.

Ο «αντιιμπεριαλιστής» Ερντογάν

Μια άλλη σκέψη που κερδίζει έδαφος (δες www.antipagkosmiopoihsh.gr, 14/3/2018), ξεκινά με την εκτίμηση ότι ο πραγματικός κίνδυνος δεν είναι η Τουρκία αλλά η συμμετοχή της Ελλάδας στο NATO και την Ε.Ε. Σύμφωνα με αυτήν την αντίληψη, η επιθετικότητα της Τουρκίας στο παρελθόν υπαγορευόταν από τη συμμετοχή στο NATO, ενώ σήμερα τα πράγματα είναι διαφορετικά καθώς «η Τουρκία του Ερντογάν, μετά το αποτυχόν πραξικόπημα της Υπερεθνικής Ελίτ εναντίον του καθεστώτος, μετατράπηκε, αναγκαστικά, σε... εθνικοαπελευθερωτική δύναμη παίρνοντας τη θέση των τώως αντι-ιμπεριαλιστών Κούρδων που σήμερα είναι ορντινάντσες της Δύσης».

Έτσι, αναγνωρίζεται ότι «η Τουρκία αντιπάσσει ευθέως στα σχέδια των Αμερικανοσιωνιστών στη Συρία, αφού για να προστατέψει την εδαφική της ακεραιότητα, χτυπά τις θέσεις των Κούρδων στο Αφρίν». Κατά συνέπεια η «Τουρκία δεν έχει κανένα λόγο και συμφέρον σήμερα να προκαλέσει μια πολεμική αναμέτρηση με την Ελλάδα, ξέροντας ότι αυτό θα είναι εναντίον της στο μέτωπο της Συρίας». Αντίθετα, σημειώνεται η «Υπερεθνική Ελίτ και το NATO έχουν κάθε λόγο να ξεκινήσουν έναν πόλεμο για ν' ανατρέψουν τον Ερντογάν. Στην περίπτωση αυτή λοιπόν μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιήσουν την Ελλάδα ώστε να ανατρέψουν τον Ερντογάν ...».

Εδώ γίνεται ένα άλμα στη λογική. Οι υπαρκτές και δρώσες αντιθέσεις μεταξύ ισχυρών δυνάμεων και οι γεωπολιτικές αντιθέσεις που τις χαρακτηρίζουν στέκονται αρκετές για να μετατρέψουν έναν διεθνή εμπρηστή, έναν πολεμοκάπηλο σφαγέα των λαών της χώρας του και της περιοχής, σε «αντιιμπεριαλιστή». Ξεχνιέται ότι ο Ερντογάν επιχειρεί με έναν συνδυασμό προτάσεων συνεργασίας και εκβιασμών να πιέσει τις ΗΠΑ ώστε να πετύχει τους ιδιαίτερους μεγαλοκρατικούς του στόχους. Ξεχνιέται ότι η εύθραυστη συμμαχία Ρωσίας-Ιραν-Τουρκίας διαπερνιέται και αυτή από ισχυρότατες αντιθέσεις. Ξεχνιέται ότι στην υπόθεση της αντιπαράθεσης ΗΠΑ-Ρωσίας για την Ουκρανία, η Τουρκία στέκεται στο πλευρό των ΗΠΑ. Ξεχνιέται ότι, ανεξάρτητα από το πώς εκτιμά κανείς τη στάση των Κούρδων έναντι των ΗΠΑ, εκεί, σε αυτήν την περιοχή έχει θέση η συγκρότηση του κράτους του Κουρδιστάν που σφαγιάζει ο Ερντογάν έχοντας πάρει πράσινο φως και από τις ΗΠΑ και από την Ρωσία. Ξεχνιέται ακόμα ότι ο «αντιδυτικός και αντιιμπεριαλιστής» έχει εξαγγείλει το δόγμα των δυόμισι πολέμων, αμφισβητεί τη συνθήκη της Λωζάννης και σε Αιγαίο και Θράκη απειλεί με πόλεμο τη χώρα και την Κύπρο, διεκδικώντας μερίδια από έναν πλούτο που δεν του ανήκει. Σκέψεις σαν αυτές συσκοτίζουν και συγκαλύπτουν την απειλή που συνιστά ο μεγαλοκρατικός επεκτατισμός της Τουρκίας έναντι της Ελλάδας, αλλά και της ειρήνης σε ολόκληρη την περιοχή.

Για τον τούρκικο επεκτατισμό

επεκτατισμός ο: πολιτική που επιδιώκει την εδαφική επέκταση μιας χώρας κυρίως με κατάκτηση και προσάρτηση ξένων εδαφών.

[λόγ. επεκτατ(ικός) -ισμός μτφρδ. γαλλ. expansionisme]

Λίγο μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα στην Τουρκία, τον Οκτώβριο του 2016, γράφαμε από αυτές τις στήλες (Μύθος ή πραγματικότητα ο τουρκικός επεκτατισμός; – Δρόμος φ. 328) τα εξής:

«Στην πολιτική είναι απαραίτητη η σαφήνεια. Η θύελλα που ξεσήκωσε ο Ερντογάν –αλλά και ολόκληρος ο πολιτικός κόσμος της Τουρκίας– για το ζήτημα της συμφωνίας της Λωζάννης και των νησιών του Αιγαίου, δεν αφήνει περιθώρια για περιστροφές.

Η επίσημη αμφισβήτηση της συμφωνίας μάς εισάγει σε μια νέα φάση, όπου ο τουρκικός επεκτατισμός εμφανίζεται πια να προχωρά με πιο θαρραλέα κι επιθετικά βήματα. Αναγκαία διευκρίνιση: Η οπτική του άρθρου είναι ότι υπάρχει τουρκικός επεκτατισμός, ότι είναι διαχρονικός και οργανικό στοιχείο του τουρκικού κράτους, είτε στην Κεμαλική μορφή είτε στην νεο-οθωμανική, και ότι αυτός αποτελεί πηγή αναστατώσεων και κινδύνων για όλες τις όμορες χώρες της Τουρκίας.

Ο Ερντογάν, με την αμφισβήτηση της Λωζάννης, προχωρά σε μια κλιμάκωση των μεγαλοκρατικών, επεκτατικών βλέψεων της Τουρκίας και θέτει τις βάσεις της στρατηγικής που θα ακολουθήσει στην επικείμενη αναδιαμόρφωση ολόκληρης της περιοχής (Συρία, Ιράκ αλλά και Αιγαίο, Κύπρος).

Όσοι νομίζουν ότι αυτές οι κινήσεις γίνονται για “εσωτερική κατανάλωση” κάνουν λάθος. Πρέπει να κατανοηθεί ότι το καθεστώς Ερντογάν και γενικότερα η τουρκική εξωτερική πολιτική δεν καθορίζονται τόσο από γκάλοπ και ποσοστά στις εκλογές, αλλά από βαθύτερες και ουσιαστικότερες βλέψεις. Γιατί δεν μπορεί να ξεχνιέται ή να θεωρείται “λεπτομέρεια” ότι η Τουρκία αναδεικνύεται σε περιφερειακή δύναμη πολεμώντας (στην κυριολεξία). Και μάλιστα σε πολλά μέτωπα, μέσα από σκληρές συγκρούσεις στο εσωτερικό και επαναδιευθετήσεις με τους μεγάλους του σύγχρονου κόσμου.

Επομένως, και για να το θέσουμε πιο απλά: υπάρχει απειλή προς την Ελλάδα ή αυτό είναι μια υπερβολή; Κι εδώ, οι απαντήσεις δεν μπορεί να είναι διφορούμενες, αντιφατικές και μεσοβέζικες. Όταν ολόκληρη η πολιτική ηγεσία της Τουρκίας, ερντογανική και κεμαλική, αμφισβητεί την κυριαρχία της Ελλάδας στο Αιγαίο και τα ελληνικά νησιά, όταν αυτή η αμφισβήτηση προχωρά και με έμπρακτο τρόπο από την στρατιωτική μηχανή της Άγκυρας –ενταγμένη σε όλα τα στρατιωτικά δόγματα και σχεδιασμούς– είναι τεράστια αφέλεια να νομίζει κανείς ότι αυτά γίνονται απλά για εσωτερική κατανάλωση και για το “θεαθήναι”.»

Το σημερινό momentum

Η Τουρκία δεν εγκατέλειψε ούτε στιγμή, όλο αυτό το διάστημα, τη στρατηγική της για την περιοχή. Αντίθετα, την προώθησε βήμα-βήμα και κλιμάκωσε όλες τις διεκδικήσεις της. Κι όχι μόνο. Προβάλλει πλέον με πιο φανερό τρόπο τα μεγαλοκρατικά της σχέδια. Δεν πρόκειται απλά για απειλές του

τούρκικου κατεστημένου προκειμένου να πετύχει ορισμένες διευθετήσεις στον χώρο του Αιγαίου. Πρόκειται για το ξεδίπλωμα μιας στρατηγικής που στοχεύει να καταστήσει την Τουρκία μεγάλη περιφερειακή δύναμη, δύναμη μεγάλης ισχύος, αμέσως μετά από τις μεγάλες δυνάμεις, ΗΠΑ, Κίνα, Ρωσία, Αγγλία, Γαλλία κ.λπ. Μεγάλη περιφερειακή δύναμη με σημαντική παρουσία σε μια νευραλγική περιοχή και με σχεδιασμούς που εκτείνονται από τις παρυφές της κεντρικής Ευρώπης (Αδριατική), μέσα από τη διαδρομή Βαλκάνια, Αιγαίο, Μαύρη Θάλασσα, Μέση Ανατολή, αραβικός και μουσουλμανικός κόσμος. Το μέτρημα των τετραγωνικών χιλιομέτρων της «πατρίδας της καρδιάς» των τούρκων νεοοθωμανών και η αναφορά σε δεκάδες πόλεις που ανήκουν σε άλλες χώρες, εντάσσονται στους σχεδιασμούς αυτούς.

Η Τουρκία δεν περιμένει να «διασωθεί» από την ένταξη στην Ε.Ε. ή από μια φιλική χειρονομία των ΗΠΑ. Οι σχέσεις με την Δύση θα επανακαθοριστούν στη βάση των γεωπολιτικών μεγαλοκρατικών στοχεύσεων της Άγκυρας, κι όχι ακριβώς πάνω σε «εντολές» που θα δώσουν οι μέχρι τώρα μεγάλες δυνάμεις. Η Τουρκία δεν αισθάνεται ανίσχυρη, αλλά καταλαβαίνει πως μέσα από συγκρούσεις, εκβιασμούς, ελιγμούς, συμβιβασμούς και ισορροπίες στην κόψη του ξυραφιού, θα προσπαθήσει να γίνει μεγάλος παίκτης στην ευρύτερη περιοχή.

Η αμφισβήτηση της συμφωνίας της Λωζάννης έχει γίνει πράξη και θα συνεχίσει να εκδηλώνεται με γοργούς βηματισμούς. Η εισβολή στη Συρία και η κατάληψη του Αφρίν, δεν έγιναν για να αποχωρήσουν οι στρατιωτικές δυνάμεις από αυτή την περιοχή.

Οι πολεμικές κραυγές όλου του πολιτικού κόσμου της Τουρκίας (όσων δεν βρίσκονται στις φυλακές του ερντογανικού καθεστώτος) προετοιμάζουν την τουρκική κοινή γνώμη για νέους επεκτατικούς γύρους και νέες συγκρούσεις που ήδη προαναγγέλλονται.

Το momentum είναι ιδιαίτερο: Στη μεγάλης έκτασης ανακατανομή ισχύος που συντελείται στον κόσμο, η Τουρκία γνωρίζει πως τώρα, είτε μεγαλώνει, είτε χάνει. Είτε κερδίζει εδάφη, είτε χάνει περιοχές και αποδέχεται δεδομένα που είναι άκρως αρνητικά για αυτή (ίδρυση κουρδικού κράτους).

Το momentum είναι ιδιαίτερο: Δια της ισχύος και με τα όπλα, θα επιδιωχθεί να επιβληθεί η νέα παρουσία της Τουρκίας στη διεθνή κοινότητα. Η επίδειξη δύναμης διέπει όλες τις εκδηλώσεις της πολιτικής, στρατιωτικής και διπλωματικής της παρουσίας. Θα λέγαμε, ακόμα και της πολιτιστικο-θρησκευτικής, αφού το ερντογανικό καθεστώς εμπνέεται και φιλοδοξεί να ανασυστήσει το οθωμανικό χαλιφάτο.

Όχι, δεν πρόκειται για λογοπαίγνιο, ούτε για επιστροφή στο παρελθόν. Η Τουρκία, ως μεγάλη παγκόσμια δύναμη, η οποία ανήκει τώρα στο G-20, θεωρεί ότι τα επόμενα χρόνια μπορεί να εισέλθει στο κλαμπ των 10 ισχυρότερων χωρών του πλανήτη. Με τον όρο δε «χαλιφάτο», εννοείται το πολιτικό-θρησκευτικό κράτος, ιστορική μορφή κεντρικής διακυβέρνησης του Ισλάμ με διαφορετικούς λαούς υπό την κυριαρχία του.

Το «ανατολικό ζήτημα» στις αρχές του 20ου αιώνα, διέλυσε την Οθωμανική αυτοκρατορία και έβαλε τέλος στο χαλιφάτο. Τώρα, η αναβίωση του «ανατολικού ζητήματος» θέτει αντίστροφα την ιδέα επαναστάσής του. Αυτός είναι ο λόγος που ο Ερντογάν, ως νεοοθωμανός ισλαμιστής, θέλει να εμφανιστεί ως ηγέτης του σουνιτικού κόσμου –εξ ου και οι σκληρές συγκρούσεις του με τη Σαουδική Αραβία– και παράλληλα ως προστάτης όλων των τουρκικών και μουσουλμανικών πληθυσμών που βρίσκονται στα Βαλκάνια και την Ευρώπη.

Η έκταση και η θέση της χώρας του, η δημογραφική της αύξηση, οι οικονομικές και στρατιωτικές δυνατότητες που έχει, αποτελούν όρους για τη στήριξη των σχεδιασμών αυτών. Παράλληλα, οι μετατοπίσεις των συμμαχιών της και τα ανοίγματα κυρίως προς τη Ρωσία, μπορούν να της προσδώσουν σημαντικά πλεονεκτήματα στον στρατιωτικό τομέα και την πυρηνική τεχνολογία.

Το 2023, λέγεται ότι θα λειτουργήσει ο πυρηνικός σταθμός στο Άκουγιου, σε μια ιδιαίτερα σεισμογενή περιοχή, αποτελώντας κίνδυνο για τους λαούς και το περιβάλλον σε ολόκληρη τη νοτιοανατολική Μεσόγειο. Σιωπή και γι αυτό στην χώρα μας, αντίθετα η Κυπριακή Δημοκρατία διαμαρτυρήθηκε αφού είναι και πολύ κοντύτερα στο Άκουγιου. Μάλλον ισχύει ακόμα το δόγμα «η Κύπρος κείται μακράν»...

Στην πρώτη γραμμή

Μπορεί κανείς να αμφιβάλλει για τα πλάνα που έχει ο τούρκικος επεκτατισμός για την Κύπρο, το Αιγαίο και τα νησιά μας, τη Θράκη; Μπορεί κανείς να μη βλέπει την απειλή αυτή ή να την συμψηφίζει με τη φοβική ψοφοδεή ανεπάρκεια των ελληνικών ελίτ και του πολιτικού κόσμου;

Νομίζουν οι ελίτ ότι η ομπρέλα των ΝΑΤΟ-ΗΠΑ-Ε.Ε. θα προστατέψει την κυριαρχία (όση έχει μείνει) της Ελλάδας. Δεν θέλουν να μάθουν ότι η Τουρκία βαραίνει περισσότερο, κάτι που θα δείξουν ούτως ή άλλως οι «σύμμαχοι», δίνοντας δώρα και ρεγάλα, είτε στην ερντογανική, είτε στη μεταΕρντογάν εποχή. Γιατί, απλούστατα, έχουν κι αυτοί στρατηγικά σχέδια και θεωρούν πάντα την Ελλαδίτσα των ελίτ δεδομένη. Καθημερινά, η Ελλάδα γίνεται «χώρα πρώτης γραμμής». Όχι όμως με την έννοια κάποιας αναβάθμισης έναντι της γείτονος, αλλά με την είσοδο σε μια ευρεία εμπόλεμη ζώνη και στο στόχαστρο του τουρκικού επεκτατισμού.

Γι αυτό ισχύει πάντοτε ότι «η άμυνα περνά μέσα από την ψυχή του λαού».

B.
Οι επιλογές μας
σε μια ταραγμένη εποχή

–σχέδιο συζήτησης–

*Αφιερωμένο στον Φειδία και τον Σαράντο
που πρόσφατα χάσαμε από κοντά μας*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ορισμένοι αναρωτιούνται αν υπάρχει η ΚΟΕ, αφού δεν τη βλέπουν συχνά σε εκδηλώσεις και δραστηριότητες του αριστερού χώρου ή δεν διακρίνουν τα σύμβολά της να ανεμίζουν. Υπάρχουν, όμως, και σοβαρότερα ζητήματα. Οι περισσότεροι άνθρωποι, έχοντας αποσυρθεί από το πολιτικό πεδίο, δεν πιστεύουν ότι υπάρχει ή ότι μπορεί να υπάρξει μια εναλλακτική πολιτική. Και πολλοί πάλι, είναι δικαιολογημένα δύσπιστοι απέναντι σε κάθε αναφορά σε αριστερά και κομμουνισμό.

Αυτά τα σοβαρότερα, συμβαίνουν σε μια περίοδο εξαιρετικά πυκνών διεθνών εξελίξεων και αλλαγών, από τη μια, και βυθίσματος της χώρας και της κοινωνίας στη δίνη των μνημονιακών και γεωπολιτικών διεργασιών, μπροστά μάλιστα στον κίνδυνο του πολέμου, από την άλλη. Έτσι, το επιτακτικό της ανάγκης να απαντηθούν τα σημερινά ερωτήματα, παίρνει και μια διάσταση τραγικού.

Στον κόσμο συντελείται μια μεγάλης έκτασης γεωπολιτική ανακατανομή ισχύος σε συνθήκες βαθύτατης κρίσης της Δύσης και τεράστιας ρευστότητας σε οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό επίπεδο. Οι διεργασίες αυτές, βαθαίνουν όλες τις αντιθέσεις του συστήματος και προσθέτουν καινούργιες. Το τοπίο είναι πολύ διαφορετικό από ό,τι πριν 10 ή 20 χρόνια.

Άλλωστε, τους τελευταίους 4-5 μήνες η χώρα μας έχει μπει σε μια νέα περίοδο, με την έννοια ότι οι γεωπολιτικές εξελίξεις σε Βαλκάνια, Μ. Ανατολή, αλλά και Ευρώπη, μας έφεραν τα κύματα του πολέμου και των ανταγωνισμών, τις παραγγελιές των ΗΠΑ, αλλά κυρίως, και αυτό ταραξεί όλα τα λιμνάζοντα νερά, την απειλή ενός πολέμου με την Τουρκία. Μακεδονικό, Θράκη, Αιγαίο, Ίμια, Καστελλόριζο, Κύπρος, συνιστούν ένα μεγάλο εκτεταμένο μέτωπο αντιπαράθεσης που βρίσκεται σε συναγερμό.

Μα, ποια είναι τα γενικά ερωτήματα που ορθώνονται έτσι κι αλλιώς μπροστά μας;

πώς η ζωή θα επιβάλλει τα δικαιώματά της σε πλανητικό επίπεδο;

πώς θα σώσουμε ό,τι ανθρώπινο υπάρχει στον άνθρωπο;

πώς η «αγωνία αυτού του τόπου για ζωή» θα γίνει θέληση και πρόταση για διέξοδο;

Τα ερωτήματα αυτά διασταυρώνονται, αλληλοδιαπλέκονται, ζητούν απαντήσεις διανοητικές και πρακτικές που δεν μπορούν να προκύψουν σκέτα ή κυρίως από μια ατομική διαδικασία.

Σε αυτό το τοπίο και με αυτές τις απαιτήσεις, δεν μας τρομάζει καθόλου ο μετασχηματισμός της ΚΟΕ. Τον θεωρούμε αναγκαίο. Με το κείμενο που ακολουθεί θέλουμε να μοιραστούμε ορισμένες συντεταγμένες αυτού του μετασχηματισμού.

Θέλουμε να γνωστοποιήσουμε την απόφασή μας να συνεχίσουμε διαφορετικά. Να υπάρξουμε και να ενεργήσουμε ως συλλογικότητα αγωνιζόμενων ανθρώπων, που συγκροτούν έναν πολιτικό οργανισμό αναζήτησης, συμβολής και συμμετοχής σε ενδιαφέροντα εγχειρήματα και κινήματα.

Σήμερα, ο χώρος του πολιτικού διευρύνεται. Αποκτά άλλες διαστάσεις. Πλανητικά, περιφερειακά, ελλαδικά, ως σύστημα και υποσυστήματα, ως πολυπλοκότητα και μέρος, ως υποκείμενο. Κι ο χρόνος επίσης έχει άλλες διαστάσεις. Διαστέλλεται και συμπυκνώνεται, ιδιαίτερα ο ιστορικός χρόνος. Οι αναγκαίες τομές και υπερβάσεις, οι ασυνέχειες του σήμερα, για να απαντηθούν τα ερωτήματα που θέσαμε πριν, πρέπει να διανοίγουν τις προοπτικές του αύριο.

Θέλουμε να υπάρξουμε ως πολιτικός οργανισμός που θα αγαπάει τον μόχθο της αυτογνωσίας και θα οικοδομεί άλλες προδιαγραφές για την πολιτική. Θα πασχίσει να απαντήσει και σε δύο συνεπαγόμενα ερωτήματα που με επιτακτικό τρόπο θέτει η συγκυρία:

Το πρώτο. *Πόση Ελλάδα και γιατί, μπορεί και πρέπει να σωθεί*, ή αλλιώς *ποια σημασία έχει ως στόχος η πολιτική, οικονομική και κοινωνική διέξοδος της χώρας και ποιες οι προϋποθέσεις (όχι οι φαντασιοπληξίες) για μια πραγματοποίησή της.*

Το δεύτερο. *Πώς μπορεί να οι οικοδομηθεί μια μη αριστερή Αριστερά*, δηλαδή μια κίνηση που θα εξέφραζε τους πόθους και τα συμφέροντα του λαού, υπερβαίνοντας τις παθογένειες μιας μη ιάσιμης υπαρκτής αριστεράς, η οποία φαινομενικά μονοπωλεί τον αγώνα και την αντίσταση, αλλά στην πραγματικότητα συμβάλλει στη διαιώνιση του συστήματος.

Η απάντηση στα δύο αυτά κεντρικά ζητήματα συγκροτούν το δικό μας «ναι στη ζωή και τη διέξοδο του τόπου».

Το κείμενο αυτό, με επίγνωση των δυσκολιών και ανεπαρειών, αποτελεί μια κατ' αρχήν θετική απάντηση στο ερώτημα αν είναι δυνατόν ή όχι να δημιουργηθεί και να υπάρξει ένας πολιτικός οργανισμός αναζήτησης, συμβολής και συμμετοχής σε ενδιαφέροντα εγχειρήματα και κινήματα.

Πρόκειται ταυτόχρονα για ένα ανοιχτό κάλεσμα προς τις ζωντανές δυνάμεις της χώρας. Προς τα ανήσυχα πνεύματα. Προς τους νέους και τις νέες, γιατί είναι απαραίτητη η τόλμη και ο ενθουσιασμός τους. Προς τους απλούς ανθρώπους που πονούν και αγαπούν τον τόπο και τη ζωή, που πνίγονται στην αδικία, την περισπούδαστη ευκολία και την αποβλάκωση που επιβάλλεται.

Αρχές 2018

1

Αναζητώντας δρόμους χειραφέτησης σε έναν κόσμο που αλλάζει

Ζούμε σε μια εποχή κυοφορίας και μετάβασης. Σε μια εποχή όπου δεν έχουν αποκρυσταλλωθεί ακόμα ιστορικές τάσεις και παγκόσμιοι συσχετισμοί, όπου κυριαρχεί το στοιχείο της ρευστότητας, της αβεβαιότητας όσον αφορά την κατεύθυνση αυτής της μετάβασης αλλά και τη φύση αυτού που κυοφορείται.

Μπορούμε να αντιληφθούμε σε γενικές γραμμές ότι κάτι σημαντικό και βαθύτερο συμβαίνει, ότι η κατεύθυνση που παίρνουν τα πράγματα δεν έχει σχέση με τα σχήματα πρόσληψης της πραγματικότητας που ως τώρα διαθέταμε, ότι ένα καινούργιο και πρωτότυπο κοινωνικό τοπίο διαμορφώνεται κάτω από την κυριαρχία του κεφαλαίου, των μη τιθασευμένων αντιθέσεων του, και των νέων μπλοκ που δημιουργούνται στο πλαίσιό του.

Είμαστε σε φάση μετάβασης από μια εποχή σε μια άλλη, μια επικίνδυνη και σίγουρα όχι ανώδυνη διαδικασία, γι αυτό υπάρχει τεράστια δυσαναλογία ανάμεσα στην διαμορφούμενη πραγματικότητα και την ικανότητά μας κατανόησης.

Η «δύση της Δύσης» δεν έχει ολοκληρωθεί, διαρκεί ακόμα ενώ εισερχόμαστε σε μια εποχή με πληθώρα χαοτικών στοιχείων. Η φράση του Γκράμσι, έχει εν μέρει την αλήθειά της: «Ο παλιός κόσμος πεθαίνει και ο νέος κόσμος πασχίζει να γεννηθεί. Τώρα είναι η εποχή των τεράτων».

Οφείλουμε να αδράξουμε, να κατανοήσουμε, να εμβαθύνουμε σε αυτό το γενικό χαρακτηριστικό της εποχής μας, ως εποχής κυοφορίας και μετάβασης. Γιατί δεν ξέρουμε ούτε πόσο θα διαρκέσει ούτε τι ακριβώς θα γεννήσει... Δεν είναι κάθε κυοφορία και μετάβαση αναγκαστικά σπέρμα ζωής που οδηγεί σε καινούργια θετική πραγματικότητα, μπορεί να εγκυμονεί και μεγάλη οπισθοδρόμηση.

Ζούμε σε μια ιστορική εποχή: Χαοτική, νεοταξική, αποσταθεροποίησης, πολέμων, δυαδικοποίησης, μετάβασης, αλλοτρίωσης, επαναστάσεων και αντεπανάστασεων, αποδιάρθρωσης των ιστορικών υποκειμένων και διαμόρφωσης νέων.

Ζούμε σε συνθήκες κατεδαφιστικής κρίσης που αγκαλιάζει όλες τις πλευρές της ζωής. Μέσα στην παγκόσμια αναταραχή, βιώνουμε τη διάλυση της οικονομικής ισορροπίας που οδηγεί σε μακρά γεωπολιτική ανισορροπία και αποσταθεροποίηση, ενώ η ίδια η κοινωνική και ανθρώπινη νοηματοδότηση επηρεάζεται από μετανεωτερικές ιδεολογίες.

Οδηγούμαστε σε παγκόσμια καθολική κρίση που δεν «μαζεύεται» με οικονομικό τρόπο. Απαιτεί πιο καθολικές απαντήσεις. Ούτε οικονομικές, ούτε στενά πολιτικές (δηλαδή ποιος θα έχει την εξουσία) λύσεις. Γιατί, ας πούμε πως κάποιος μη συστημικός έχει την πολιτική εξουσία, τι θα κάνει, προς τα

πού θα βαδίζει, που θα στηριχθεί, σε ποιο πρόγραμμα και σχέδιο, με ποιες κινητήριες δυνάμεις, συμμάχους κ.λπ. Να γιατί το πρόβλημα είναι πιο σύνθετο και γενικευμένο. Καθολικές λύσεις σημαίνει μαζί με την κοινωνία, τη συντριπτική πλειοψηφία της, με συνεννόηση σε περιφερειακό και διεθνικό επίπεδο.

Η καθολική κρίση του συστήματος, μπορεί να έχει και μια πλευρά που οφείλουμε να αδράξουμε ως άλλη κοινωνική δυνατότητα. Ως έναυσμα μετάβασης σε μια άλλη εποχή. Μεταβατική, που αποκλείεται να επιστρέψει στην προτεραία κατάσταση και ρύθμιση. Το ίδιο το σύστημα δεν μπορεί να αγνοήσει την κρίση του και δεν μπορεί να εγγυηθεί επιστροφή στην προηγούμενη κατάσταση.

Αν τοποθετήσουμε τον εαυτό μας στο αίτημα μιας μακράς πορείας, μιας μακράς μετάβασης στον σοσιαλισμό, ως άνθρωποι, λαοί, κινήματα που θέτουν τον εαυτό τους μέσα σε αυτή την ιστορική κίνηση, τότε μπορούμε να αναμετρηθούμε με μια δυνατότητα: Αυτή μιας μεγάλης στροφή στην ανθρώπινη ιστορία, ώστε να βγούμε από τη φάση της αντεπανάστασης, να αλλάξουν οι παγκόσμιοι συσχετισμοί με την ανάδειξη ενός νέου παγκόσμιου κινήματος κοινωνικής χειραφέτησης. Η Ελλάδα, το κίνημά της, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να ξαναβρεί το νήμα ως αιχμή ή σημείο αιχμής γι αυτή τη μετάβαση.

Είναι ζωτικής σημασίας, αν θέλουμε πραγματικά να ανοίξουμε νέους δρόμους, να αντιληφθούμε την ιδιαιτερότητα της εποχής που ζούμε. Γι' αυτό και θεωρούμε το στοιχείο της αναζήτησης θεμελιώδες για την προσπάθειά μας.

Γιατί ο κόσμος είναι σε συνεχή μετασχηματισμό. Κι οφείλουμε να τον κατανοήσουμε. Χωρίς την κατανόηση των κυριότερων τάσεων και γνωρισμάτων είναι αδύνατος ο αποτελεσματικός αγώνας.

Γιατί η ρευστότητα είναι τόσο κυρίαρχη, που οι βεβαιότητες οδηγούν εύκολα σε διαψεύσεις.

Γιατί οι εξελίξεις είναι ταυτόχρονα πολλαπλές και ραγδαίες.

Γιατί φαίνεται να χωράει και άλλος καπιταλισμός, ενώ γίνεται όλο και πιο καταστροφικός.

Γιατί η κρίση είναι βαθιά, υπαρξιακή.

Γιατί εφόδια, μέσα, εργαλεία, σχήματα και οπτικές που υπήρχαν δεν λειτουργούν πια.

Γιατί έχουν τεθεί ερωτήματα που δεν έχουν προς στιγμήν απάντηση.

Γιατί ο Μαρξ δεν τα είπε όλα.

Γιατί απαντήσεις που δόθηκαν στο παρελθόν έχουν μια ορισμένη σχετικότητα αλλά και έδειξαν τα όριά τους.

Γιατί απαντήσεις που δόθηκαν στο παρελθόν έχουν μια ορισμένη σχετικότητα αλλά και έδειξαν τα όριά τους.

Γιατί το ερώτημα «ποιος;» παραμένει αναπάντητο.

Γιατί διανύουμε μια περίοδο, ύστερα από μια ήττα, που ανέδειξε κενά και ελλείμματα στο υποκειμενικό επίπεδο.

Γιατί πρέπει να υπερβούμε την καθήλωση που γεννά η ήττα στη χώρα μας.

Γιατί η συλλογικότητα μας είναι και η ίδια σε μετάβαση.

Γιατί η ίδια η αναζήτηση είναι μια στάση. Χωρίς απολυτότητες, με ανοιχτή την σκέψη.

Γιατί η αναζήτηση διατηρεί την ζωντάνια, κόντρα στον πνευματικό θάνατο.

Γιατί είμαστε καταδικασμένοι να εφεύρουμε, να ανοίξουμε έναν δικό μας δρόμο.

Γιατί σε μια πολύ δύσκολη, πυκνή και, άρα, σύνθετη κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε, είναι αναγκαίο να προβληθούν ιδέες, ικανές να εμπνεύσουν ένα νέο κίνημα κοινωνικής απελευθέρωσης.

Η αναζήτηση χρειάζεται και μια στόχευση και ιεράρχηση, προσανατολίζοντας γύρω από τα κομβικά ζητήματα, τόσο για τον κόσμο συνολικά, όσο και για τον τόπο μας, τον χώρο και το πεδίο δράσης που μας «αναλογεί».

Χρειάζεται να αναμετρηθούμε με ζητήματα που συνδέουν με μια πιο ολιστική προσέγγιση την ιδεολογία, την πολιτική, την οικονομία, την κοινωνία.

- Μπορούμε να μιλήσουμε σήμερα για έναν νέο ριζοσπαστικό ανθρωπισμό;
- Για ένα διαφορετικό κοινωνικό σύστημα χωρίς εκμετάλλευση και καταπίεση, χωρίς το 1% να παρασιτεί εις βάρος του 99% των ανθρώπων;
- Για έναν νέο «μεταβολισμό» του ανθρώπου με τη φύση, μια συμφιλίωση του ανθρώπου με τη φύση;
- Για μια διαφορετική πολιτική που να μπορεί να εκφράζει τις ανάγκες, τις επιθυμίες τους και τους πόθους των ανθρώπων, που να τους χειραφετεί, να τους κάνει πιο υπεύθυνους και ελεύθερους;
- Για μια άλλη Ελλάδα, ανεξάρτητη, ελεύθερη, παραγωγική;
- Για μια άλλη Ευρώπη χωρίς ολιγαρχίες και δεσποτείες;
- Για το αίτημα της καθολικής απελευθέρωσης, τον κομμουνισμό όποιο όνομα κι αν πάρει μέσα από τον αγώνα της ανθρωπότητας ενάντια στη σύγχρονη σκλαβιά, την αλληλοεξόντωση και την καταστροφή της ζωής κάθε μορφής στον πλανήτη; Ως όραμα και πρόταση για το πέραςμα της ανθρωπότητας σε μια πιο ελεύθερη και ανθρώπινη κοινωνία.

Επομένως, χρειάζεται να υπάρξουμε ως συλλογικότητα που θα αναζητά, που θα προσπαθεί να κατανοήσει, που θα δημιουργεί μια ορισμένη οπτική για όσα συμβαίνουν.

2

πολιτικός οργανισμός συμβολής και όχι πρωτοπορία

Δεν ξεκινάμε απ' το μηδέν. Η προσπάθεια μας, έχει μια μικρή αλλά υπαρκτή ιστορικότητα. Μέσα από τη θετική και αρνητική μας εμπειρία, έχουν οικοδομηθεί διάφορα στοιχεία πολιτικής αντίληψης και θέσεων που είναι απαραίτητα –κατά την γνώμη μας– σε μια επαναθεμελιωτική προσπάθεια. Με αυτά σαν εφόδια, θέλουμε να συμβάλλουμε, στον βαθμό που μας αναλογεί, να ανοιχτούν νέοι δρόμοι. Και έχουμε την πεποίθηση ότι όσα έχουμε να εισφέρουμε, δεν είναι χρήσιμα μόνο για εμάς, αλλά θα μπορούσαν να μπολιάσουν –και να μπολιαστούν από– ευρύτερες διεργασίες.

Η έννοια της συμβολής, έχει και μια δεύτερη πλευρά. Αναγνωρίζει τη μερικότητα και τη σχετικότητα των απαντήσεων που δίνονται. Δεν εκτιμούμε πως όλα τα ζητήματα μπορούν να απαντηθούν από εμάς, ή γενικά θα μπορούσαν να απαντηθούν από έναν πολιτικό οργανισμό. Δεν θεωρούμε την δική μας ύπαρξη ως αυτοσκοπό, ως το άπαν, στο οποίο εξαντλείται ή καθορίζεται η πολιτική συμμετοχή και έκφραση. Αυτή μας η αντίληψη, είναι μια πρακτική κριτική στα σχήματα που θέλουν την εργατική τάξη ως το απόλυτο υποκείμενο αλλαγής και το «κόμμα» ως την πρωτοπορία της. Σχήματα που επιβλήθηκαν ως μονολιθική ορθοδοξία και γραφειοκρατική στρέβλωση, και αναπαράγονται μέχρι σήμερα, αποθεώνοντας τους κάθε λογής υποκειμενισμούς και γεννώντας αδιέξοδα και απαισιοδοξία.

Αυτή μας η αντίληψη, δεν είναι απλά θεωρητική, έχει μετρηθεί και μετριέται (και θέλουμε να συνεχίσει να μετριέται) στην πρακτική μας αλληλεπίδραση με την πραγματική κίνηση του κόσμου, εκεί που οι λογικές της «υψηλής καθοδήγησης» και του καπελώματος έχουν φέρει τις διάφορες αυτοναγορευόμενες «πρωτοπορίες» σε σύγκρουση με το αίτημα για ακηδεμόνευτη και ισότιμη συμμετοχή που απαιτεί ο κόσμος που κινητοποιείται. Και αυτό ίσως να αποτελεί το πρώτο στοιχείο συμβολής μας σε μια περίοδο που η πολιτική πρέπει να επαναθεμελιωθεί σε μια πιο ανθρώπινη διάσταση.

2.1 Πολιτικός αγώνας και μορφή κίνημα

Δομικό στοιχείο της ίδιας της ύπαρξής μας, αποτελεί η αναγκαιότητα του πολιτικού αγώνα και του πολιτικού κινήματος. Η συλλογικότητα μας, υποστηρίζει την επιλογή της πολιτικής πάλης, δηλαδή την επικέντρωση στο πεδίο και τη σφαίρα που αγκαλιάζει και καθορίζει την εξέλιξη γενικά της πολιτείας, το σημείο συμπύκνωσης των σχέσεων εξουσίας και του γενικότερου συσχετισμού δυνάμεων.

Ο πολιτικός αγώνας και το πολιτικό κίνημα μπορούν να συγκροτήσουν, να υποστασιοποιήσουν τις υποτελείς τάξεις και τα στρώματα που πλήττονται, να συγκροτήσουν τον λαό σε υποκείμενο και να δημιουργήσουν όρους, αιτήματα, στόχους των οποίων η προώθηση να οδηγεί σε μια πιο συνολική και ουσιαστική αλλαγή.

Ο πολιτικός αγώνας προσανατολίζει και συνολικοποιεί ευρύτερα από τον διεκδικητικό αγώνα, τον συνδικαλιστικό και κλαδικό αγώνα και τα επιμέρους κινήματα, αντλώντας ταυτόχρονα από τα καλύτερα, τα πιο δημιουργικά στοιχεία και προχωρήματά τους.

Το πολιτικό κίνημα δίνει έμφαση στην αυτενέργεια και τη συμμετοχή του λαού, απαιτεί κίνηση και ενεργή πρωτοβουλία γύρω από κεντρικούς στόχους. Δεν αφορά τις εκλογικές διαδικασίες, τον κοινοβουλευτικό βίο, τα ποσοστά και τις μικροκομματικές διαφορές, αλλά τις βασικές ανάγκες του λαού και του τόπου. Αφορά στόχους που μετασχηματίζονται μέσα από την κίνηση-κίνημα, σε υλική δύναμη, ικανή να αλλάξει συσχετισμούς, αλλά και να αντιμετωπίσει τις συστημικές δυνάμεις.

Σήμερα, η μορφή κίνημα είναι υπεραπαραίτητη για να ταράξει τον βάλτο που έχει επιβληθεί στην πολιτική ζωή, στα πολυπλόκαμα πεδία της πολιτειακής, κρατικής οργάνωσης. Το πολιτικό σύστημα στις σημερινές του διαστάσεις, εκφράζει και επιβάλλει την ακινησία, αντιστρατεύεται κάθε προοδευτική αλλαγή. Το κίνημα, επίσης, χρειάζεται για να σπάσουν στερεότυπα και προκαταλήψεις που βασανίζουν οργανωμένα σύνολα και υποτιθέμενες πρωτοπορίες.

Πολιτικό κίνημα (χώρος, κίνηση, πρωτοβουλίες, στόχοι) που θα συναντηθεί με τον ριζοσπαστισμό και το ζωντανό στοιχείο της χώρας και θα εκφράσει τους βαθιούς πόθους και τον λαϊκό καημό για ανεξαρτησία, κοινωνική δικαιοσύνη, εθνική κυριαρχία, πραγματική δημοκρατία, νέα πολιτεία, χειραφέτηση, δημιουργία, πολιτισμό. Ένας χώρος, μια εμβέλεια, κλίμακα, διαδικασία, κίνηση έξω από στερεότυπα που θα αγωνίζεται για μια Ελεύθερη Ελλάδα, ή μια Απελευθερωμένη Ελλάδα.

2.2 Ριζοσπαστισμός

Ο ριζοσπαστισμός είναι πολύ βασική έννοια και οδηγητικό νήμα για την οπτική μας.

Ο λαϊκός ριζοσπαστισμός έχει τις ρίζες του στην ίδια την ταξική διάρθρωση της κοινωνίας μας, στη σημασία που είχε πάντα το εθνικό στοιχείο, στην επίγνωση του ρόλου που μας επεφύλασσαν οι κάθε φορά «προστάτες» μας, στην ανολοκλήρωτη μορφή που έπαιρναν διάφορα αναγεννητικά, δημοκρατικά, κοινωνικά, απελευθερωτικά κινήματα.

Προσδιορίζει μια ποιότητα και κάποια χαρακτηριστικά που υπάρχουν στην ελληνική κοινωνία. Δεν τίθεται θέμα αν υπάρχει ή όχι, αλλά σε ποια κατάσταση βρίσκεται σε κάθε πολιτική φάση, πώς συμπεριφέρεται, πώς αντιδρά κ.λπ.

Τα δέκα τελευταία χρόνια, έχουμε ζήσει την κορύφωση του ριζοσπαστισμού (2010-2012, αλλά και δημοψήφισμα 2015), τον κατακερματισμό και την υποστροφή του (2014-2015), την καθήλωση του (2015-2018), καθώς και πολλές διαφορετικές μορφές έκφρασης αυτού του ριζοσπαστισμού (εθελοντισμός σε διάφορους κοινωνικούς χώρους, αλληλεγγύη για πιο χτυπημένους από την κρίση και τους πρόσφυγες, πρόσφατα συλλαλητήρια σε Θεσσαλονίκη, Αθήνα, αλλά και Ορεστιάδα κ.λπ.).

Προσδιορίζεται από ποιότητες και χαρακτηριστικά τα οποία μπορεί να είναι υπό διαμόρφωση, να προχωρούν ή να οπισθοχωρούν, να αποσυντίθενται και να επανασυντίθενται διαφορετικά, επειδή έχουν βάθος και στηρίζονται σε αντιθέσεις που υπάρχουν στην ελληνική κοινωνία και στον τρόπο που αυτή διαμορφώθηκε.

Στην φάση που βρισκόμαστε, ο ριζοσπαστισμός βρίσκεται σε κατακερματισμό, σύγχυση και καθήλωση.

Η προοπτική που αναζητείται, είναι η διαμόρφωση ενός πολιτικού κινήματος διεξόδου που θα μπορέσει να μορφοποιήσει-μορφοποιηθεί, εκφράσει-εκφραστεί, προσανατολίσει-προσανατολιστεί σε σχέση με το ριζοσπαστισμό γύρω από κεντρικούς στόχους που θα αφορούν τη χώρα και την κοινωνία.

Για εμάς, η έννοια της αριστεράς εδράζεται πάντα στη σύνδεση του ιστορικού προτάγματος καθολικής απελευθέρωσης (κομμουνισμός) με τα δομικά αιτήματα που προβάλλει ο ριζοσπαστισμός στην κίνησή του.

2.3 Γεωπολιτική – εθνικά ζητήματα – εθνική και λαϊκή κυριαρχία

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της διαμόρφωσης ενός πολυπολικού κόσμου, η ανακατανομή ισχύος και οι ανταγωνισμοί θέτουν επί τάπητος ξανά το εθνικό ζήτημα με σύγχρονους όρους, αναδεικνύοντας το κράτος-έθνος ως πεδίο αντίθεσης προς τον ιμπεριαλιστικό ισοπεδωτισμό δια της παγκοσμιοποίησης. Ως εκ τούτου δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στην κατάκτηση της λαϊκής και εθνικής κυριαρχίας σε στενή σύνδεση με τον αγώνα μετάβασης στο σοσιαλισμό.

Η γεωπολιτική, ως σύγχρονη έκφραση της ανακατανομής ισχύος ανάμεσα σε διάφορα κέντρα και δυνάμεις, αποκτά ολοένα και πιο μεγάλη σημασία, ενώ περιοχές του κόσμου, γεωπολιτικά υποσύνολα και σύμπλοκα αποκτούν στρατηγική σημασία. Η γειτνίαση της χώρας με τέτοιους χώρους, την καθιστούν ιδιαίτερα ευάλωτη σε κινδύνους και απειλές και προσθέτουν μεγάλη γκάμα ζητημάτων εθνικών στο δρόμο προς μια προοδευτική εναλλακτική πορεία.

Η μεσογειακή, βαλκανική και ευρωπαϊκή διάσταση της χώρας δημιουργεί προϋποθέσεις αλλά και πολλές σπαζοκεφαλιές που δεν μπορούν να αγνοηθούν.

Η ισχυρή απειλή που αποτελεί ο τούρκικος επεκτατισμός, θέτει πολλαπλά ζητήματα ιεράρχησης και προτεραιοτήτων, αφού αμφισβητεί την εδαφική ακεραιότητα της χώρας σε όλο τον άξονα από την Θράκη, το Αιγαίο μέχρι το Καστελλόριζο και τη Γαύδο. Για να μην κάνουμε λόγο για την κατοχή του 40% της Κύπρου.

Η πρόσφατη κλιμάκωση του τουρκικού επεκτατισμού και η εμβάθυνση του καθεστώτος Ερντογάν, φανερώνουν την είσοδο σε έναν καινούργιο κύκλο των σχέσεων ανάμεσα στις δύο χώρες, όπου οι παράγοντες της σύγκρουσης και του πολέμου έχουν δυναμώσει πολύ. Η υπεράσπιση της κυριαρχίας της χώρας μας απέναντι σε καθέναν που την επιβουλεύεται, ειδικά απέναντι στον τούρκικο επεκτατισμό σήμερα, δημιουργεί σειρά καθηκόντων που δεν μπορούν να μην λογαριάζονται μαζί με όλα τα άλλα.

Με βάση όσα γίνονται και λέγονται, πρέπει να τονίσουμε και ορισμένες άλλες αλήθειες που διαστρεβλώνονται: Ό,τι είναι εθνικό, δεν είναι αναγκαστικά εθνικιστικό. Ό,τι είναι εθνικό, δεν ανήκει μόνο στην αριστερά, αλλά εκφράζει και χωρά κι άλλα στρώματα και δυνάμεις. Σε χώρες όπως η Ελλάδα, η διχοτόμηση κοινωνικού και εθνικού δεν έχει να προσφέρει τίποτα ενδιαφέρον, γιατί υποβιβάζει την ταξική πάλη σε ένα οικονομίστικο, διεκδικητικό –εντός συστήματος τελικά– πεδίο. Οι καλύτερες στιγμές του αριστερού κινήματος, ήταν όταν συναντήθηκε με τον λαϊκό ριζοσπαστισμό και εξέφρασε ή ενίσχυσε διάφορους εθνικούς και λαϊκούς καημούς.

Όσο μας αφορά, θέσαμε εδώ και αρκετό καιρό την κρισιμότητα των γεωπολιτικών και εθνικών θεμάτων. Πριν ένα ή δύο χρόνια, κανείς δεν τα λογάριζε, όλοι εστίαζαν στις εσωτερικές μικροπολιτικές κινήσεις και η όποια αντιπαράθεση γινόταν, στην καλύτερη περίπτωση, για το αν και πώς θα βγούμε από το Μνημόνιο. Σε ανύποπτο χρόνο, τονίζαμε ότι γύρω από αυτά τα ζητήματα, και όχι κάποια άλλα, θα υπάρξουν σημαντικές εξελίξεις και ότι αυτά θα κρίνουν την πορεία των

πραγμάτων. Σήμερα, έχουμε μια δική μας, ιδιαίτερη στάση απέναντι στα γεωπολιτικά και εθνικά ζητήματα, διακριτή από εκείνη που κρατά η αριστερά συνολικά. Στάση που προκαλεί αρκετά βέλη και επιθέσεις. Δεν είναι κακό αυτό, ίσα-ίσα που δείχνει θετικά στοιχεία για την υπόστασή μας και τους λόγους που έχουμε να την οικοδομούμε.

2.4 Σε επαφή με τις κριτικές ιδέες και τα κινήματα σε όλο τον πλανήτη

Σε όλη την πορεία μας, δώσαμε ιδιαίτερη σημασία στους αγώνες και τα κινήματα που αναπτύσσονταν σε όλο τον κόσμο και μεριμνήσαμε να έρθουμε σε επαφή και να γνωρίσουμε τα πιο σημαντικά. Δημιουργήσαμε σχέσεις και επαφές με πολλά κινήματα και πολιτικούς οργανισμούς, πήραμε μέρος σε συναντήσεις, κινητοποιήσεις, αγώνες που είχαν διεθνικό περιεχόμενο. Παράλληλα, οργανώσαμε στην Ελλάδα αρκετές καμπάνιες αλληλεγγύης προς κινήματα, φιλοξενήσαμε αντιπροσωπείες και αξιόλογες προσωπικότητες από πολλές μεριές του πλανήτη. Με τις εκδόσεις *Α/συνέχεια* προβάλλαμε ιδέες και έργα πολλών διανοητών και με το φεστιβάλ *Resistance* καλέσαμε πολλές αντιπροσωπείες δημιουργώντας έναν θεσμό στον οποίο πήραν μέρος ιδιαίτερα σημαντικοί αγωνιστές και κινήματα.

Μάθαμε πολλά από πολλές και διαφορετικές καταστάσεις, ερχόμενοι σε επαφή με διαφορετικά κινήματα και οργανώσεις.

2.5 Η εφημερίδα *Δρόμος*

Η έκδοση και κυκλοφορία του *Δρόμου*, για 8 χρόνια, μας επιτρέπει να ισχυριστούμε ότι δημιουργήσαμε ένα βήμα διαλόγου και προβολής απόψεων με τρόπο μη συνηθισμένο στον τύπο της αριστεράς (που κυριαρχούνταν από την μορφή «κομματικό έντυπο»).

Στον *Δρόμο*, έχουν αρθρογραφήσει εκατοντάδες διανοούμενοι, καλλιτέχνες, πολιτικοί, «απλοί» άνθρωποι, συλλογικότητες.

Ο *Δρόμος* κάλυψε και καλύπτει την ανάγκη πολιτικής τοποθέτησης και οριοθέτησης σε όλα τα σημαντικά και μεγάλα θέματα που έχουν απασχολήσει την ελληνική κοινωνία από το 2010 μέχρι σήμερα. Αυτή η εβδομαδιαία κοπιαστική και δύσκολη πολιτική τοποθέτηση, ίσως είναι η σημαντικότερη παρέμβαση που κάνουμε πλέον ως χώρος και συλλογικότητα. Για να γίνεται αυτό εφικτό, χρειάζεται και πνευματική κινητοποίηση-προσπάθεια και ξεπέρασμα πολλών τεχνικών και κυρίως οικονομικών προβλημάτων. Χωρίς την κατοχύρωση του *Δρόμου*, ως αξιόλογου εντύπου-προσπάθειας και χωρίς την ενεργό στήριξη από τους αναγνώστες και φίλους του, δεν θα ήταν δυνατή η συνέχισή του.

Ο *Δρόμος* αποτυπώνει καθαρά την έμφαση που δίνουμε στον τομέα της συμβολής γενικά και του πολιτικού προσανατολισμού που συνδυάζει τον διάλογο και την ανοικτότητα.

2.6 Από την κριτική των στερεοτύπων της αριστεράς, στην ανάγκη ριζικής επαναθεμελίωσής της

Από την εισαγωγή κάναμε λόγο για την ανάγκη μιας «μη αριστερής αριστεράς». Εννοούμε ότι ο χώρος που αποκαλείται αριστερά έχει απομακρυνθεί πολύ από ένα απελευθερωτικό σχέδιο και αντίστοιχη πράξη, έχει βαλτώσει μέσα στα συστημικά όρια, νοιάζεται μόνο να αυτοαναπαράγεται,

έχει κόψει κάθε φτερούγισμα και ποιητικότητα από την ζωή και τον αγώνα, αποστεώνεται και μουμιοποιείται. Δεν κατανοεί ούτε την διαδικασία αποαριστεροποίησης.

Η εκτίμησή μας είναι ότι αυτή η αριστερά δεν μπορεί να αυτοϊαθεί. Δεν πρόκειται να βρεθεί θεραπεία μέσα στους κόλπους της. Ξέρουμε το αντίθετο επιχείρημα «τίποτα δεν γεννιέται από παρθενογένεση», αλλά δεν στέκει γιατί εκφράζει μόνο μια ευχή και τίποτα παραπάνω. Χωρίς βαθιά αυτοκριτική διάθεση, εγκατάλειψη αλαζονικών στερεοτύπων, αναβάπτιση μέσα στο λαό και με το λαό, δεν υπάρχει καμία δυνατότητα υπέρβασης της χρεοκοπίας. Χρεοκοπία του οικονομισμού, του αντικειμενισμού, του παραγωγικισμού, του πραγματισμού, του κρατισμού, της λογικής των μηχανισμών, της υπεροψίας απέναντι στον λαό και τα κινήματα.

Στην αριστερά υπάρχουν αξιόλογοι άνθρωποι, αλλά και καθηλωτικές αντιλήψεις.

Η αριστερά, με τη δεδομένη μορφή που υπάρχει, δεν έχει κανένα μονοπώλιο προοδευτισμού, δεν είναι ο κατεξοχήν χώρος κάθε τι προοδευτικού και πρέπει να σταματήσει να κομπάζει για το ανύπαρκτο αυτό «μονοπώλιο».

Σήμερα, ασχέτως του βαθμού στον οποίο αυτό συνειδητοποιείται, στο εσωτερικό της αριστεράς υπάρχει, σε παγκόσμια κλίμακα, ένα μεγάλο χάσμα. Η μεγάλη πλειοψηφία των αριστερών δυνάμεων συντάσσονται ουσιαστικά με την παγκοσμιοποίηση. Αυτό δεν αφορά στενά τις κομματικές δυνάμεις, αλλά τον ευρύτερο αριστερό χώρο που εκτείνεται στους τομείς της διανοήσης, του πολιτισμού κ.λπ. Η σύμπλευση αυτή, δεν έχει να κάνει απλώς με κάποια λανθασμένη πολιτική επιλογή, αλλά με τις πιο βαθιές αντιλήψεις και τον ίδιο τον ιδεολογικό πυρήνα αυτής της αριστεράς. Το χάσμα ανάμεσα στις δυνάμεις αυτές και όσες αναζητούν μια ριζικά διαφορετική προοπτική, είναι σήμερα αγεφύρωτο.

Η συλλογικότητά μας έχει τις ρίζες της στην δεκαετία του '60 όταν τέθηκε, μέσα από μεγάλα κινήματα, το αίτημα μιας διαφορετικής πορείας της αριστεράς. Τα προδρομικά μεγάλα κινήματα εκείνης της εποχής, πήραν τη μορφή μιας ανολοκλήρωτης θύελλας. Όταν αυτή κόπασε, ξεκίνησε μια τεράστια αναδιάρθρωτική πορεία του κεφαλαίου σε Δύση και Ανατολή που οδήγησε τελικά στη σημερινή κατάσταση.

Η συμπίεση που υπήρξε στις αρχές του 2000 μέσα από το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα και το εγχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ στην Ελλάδα, είχε πολλά θετικά στοιχεία, αλλά σε ιδεολογικό επίπεδο τα στοιχεία ριζοσπαστισμού πλήρωσαν ακριβό αντίτιμο σε μια προσπάθεια αποπεριθωριοποίησης. Η συνύπαρξη έγινε σε βάρος προωθητικών στοιχείων και δυνάμωσε πολλές δεξιές αντιλήψεις και νοοτροπίες. Ο διαχωρισμός πριν, αλλά κυρίως μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης από τον ΣΥΡΙΖΑ, ήταν επιβεβλημένος και αναγκαίος γιατί διέσωζε όλα τα ηθικά, ιδεολογικά και πολιτικά στοιχεία. Ο διαχωρισμός από τον ΣΥΡΙΖΑ θα ήταν ατελής αν δεν πήγαινε πιο βαθιά και δεν ορίζονταν ως διαχωρισμός και από απόπειρες κατώτερες από το ίδιο το εγχείρημα του ΣΥΡΙΖΑ, που απλά αναπαρήγαγαν κακέκτυπα της αριστεράς ή επέβαλλαν εντελώς προσωποπαγή χαρακτηριστικά σε διάφορα εγχειρήματα. Ήταν λοιπόν ένας διπλός και αναγκαίος διαχωρισμός.

2.7 Μια πλούσια θετική και αρνητική πείρα

Η ΚΟΕ, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι βούτηξε στα βαθιά, έκανε επιλογές τολμηρές, ήταν ένας ανήσυχος οργανισμός, μπήκε σε μια μάχη (του αντιμνημονιακού αγώνα), ένοιωσε το βάρος, τις απαιτήσεις και τα καθήκοντα μιας διακυβέρνησης, βράχθηκε πολύ, σχεδόν ναυάγησε, αλλά διασώθηκε με τις επιλογές που έκανε και την ανθεκτικότητα που έδειξε.

Πρόβαλλε και προβάλλει απόψεις και ιδέες και τις δοκιμάζει προσπαθώντας να έχει μια αξιοπρεπή, σεμνή και αυτοκριτική στάση απέναντι στην ίδια την ιστορία της. Αλλά και σεβασμό για κάθε άλλη μικρή και μεγάλη προσπάθεια. Οι διαδικασίες υποκειμενοποίησης, είναι ένα πεδίο που πρέπει να ερευνηθεί και πολλές από τις παθογένειες της αριστεράς να ερμηνευτούν και να αποφευχθούν.

Ολόκληρη τη θετική και αρνητική πείρα που έχει, τις απόψεις και τις εκτιμήσεις της, θεωρεί πως μπορεί να τα θέσει στην υπηρεσία και ως συμβολή για τις ενδιαφέρουσες προσπάθειες που μέλλει να γίνουν από πολλές και διαφορετικές πλευρές και αφετηρίες.

Επομένως, θέλουμε να υπάρξουμε ως συλλογικότητα συμβολής στο επίπεδο του πολιτικού προσανατολισμού και του πολιτικού αγώνα, ως συλλογικότητα που πασχίζει να προσφέρει στο κίνημα και να μάθει από το κίνημα και τον λαό, μια συλλογικότητα που θα σέβεται τους ανθρώπους, που θα επενδύει τις όποιες κατακτήσεις της στο ίδιο το μαζικό κίνημα.

3

Να πάρουμε μέρος σε ενδιαφέροντα εγχειρήματα και μεγάλα μαζικά κινήματα

Αντιμετωπίζουμε το εγχείρημα της ύπαρξής μας ως ιδιαίτερης συλλογικότητας, μέσα από μια σκοπιά ενότητας των τριών πεδίων: Της αναζήτησης, της συμβολής και της συμμετοχής σε ενδιαφέροντα εγχειρήματα και μαζικά κινήματα.

Ο τέτοιος τρόπος ύπαρξης, αποτελεί μια τομή σε σχέση με το παρελθόν μας, μια τομή που δεν είναι δεδομένη, αλλά αποτελεί για εμάς ένα διαρκές ζητούμενο πάλης.

3.1 Άλλη πολιτική, όχι άλλο ένα κόμμα

Οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε εξ αρχής ότι η κύρια δραστηριοποίηση μας, δεν μπορεί να στοχεύει στην αναπαραγωγή ή στο συμπλήρωμα της υπάρχουσας πολιτικής και ιδιαίτερα στην ενασχόληση γύρω από εκλογικές διαδικασίες και ποσοστά.

Άρα ο πολιτικός οργανισμός που χτίζουμε δεν είναι ένα ακόμα κόμμα ή μια κίνηση ενότητας για την σύμπραξη σε ένα ψηφοδέλτιο συμμετοχής στις εκλογές. Απορρίπτουμε κατηγορηματικά τα προσωποπαγή αρχηγικά σχήματα-κόμματα που απλώς δημιουργούνται για να διαιωνίσουν μια κατάσταση κι όχι για να την αλλάξουν. Σχήματα που διατηρούν τις σχέσεις ιεραρχίας και διαιωνίζουν την αντίληψη της πολιτικής για λίγους ή για ειδικούς, καθηλώνοντας τους πολλούς σε θέση ανάθεσης και αδράνειας.

Μια μεγάλη αλλαγή θα είναι έργο και ευθύνη πολλών, θα είναι αποτέλεσμα συμμετοχής με ισοτιμία και σεβασμό, θα προκύψει από νέες υποκειμενοποιητικές διεργασίες έκφρασης, αντιπροσώπευσης καθώς και νέες μορφές κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Σε αυτό επενδύουμε, αυτό θα σήμαινε για μας μια άλλη πολιτική.

3.2 Μαζικό πολιτικό κίνημα και χειραφέτηση

Ο πολιτικός οργανισμός στηρίζεται σε δύο κεντρικούς άξονες πυλώνες:

Α) Στην επικέντρωση στην πολιτική διαδικασία γιατί οι μεγάλες αλλαγές έρχονται πάντα μέσα από την επίλυση κεντρικών πολιτικών ζητημάτων. Άρα η πρόταση μας είναι συγκεκριμένη: **πολιτικό μαζικό κίνημα**.

Β) Δεν μπορεί η πολιτική διαδικασία, από το πιο στοιχειώδες κύτταρό της μέχρι τα πιο κεντρικά σημεία της και στην εκτύλιξή της, να μην φέρει τη σφραγίδα της **χειραφέτησης, ατομικής και συλλογικής**. Πρόκειται για μια μεγάλη ανάγκη, της οποίας η προώθηση θα αποτελέσει πραγματική ανανέωση του πολιτικού πεδίου. Πρόκειται για μια ανάγκη που ανέδειξαν πολλά μεγάλα κινήματα και αγνοήθηκε συστηματικά από την αριστερά όλων των αποχρώσεων.

Πολιτικό κίνημα και χειραφέτηση ορίζουν μια κίνηση που διακρίνεται από τις συστημικές, τις ενδιάμεσες αλλά και τις αντιεξουσιαστικές κινήσεις. Οι τελευταίες αρνούνται επί της ουσίας την πολιτική διαδικασία και τους πολιτικούς στόχους, ενώ παράλληλα θεωρούν τη χειραφέτηση ατομική διεργασία όσων συνειδητοποιούνται, αντιμετωπίζοντας τους πολλούς σαν εχθρικές, συντηρητικές και καθυστερημένες μάζες.

Συλλογική και ατομική χειραφέτηση είναι αδιαχώριστες για μας. Δεν υπάρχει η μία χωρίς την άλλη. Είναι σε μια διαλεκτική σχέση, όχι ανταγωνιστική, αλλά διαπερνά η μία την άλλη. Αντιλαμβανόμαστε τις συλλογικές διεργασίες, τα εγχειρήματα, τα κινήματα και τις συλλογικότητες όπως τη δικιά μας, ως ένα ανολοκλήρωτο και ανοικτό όλον. Υπόκεινται σε συνεχή μετασχηματισμό, όχι ως σταθερές τάξεις και κλειστά συστήματα, αλλά ως τόποι συνάντησης, συσχέτισης και αλληλεπίδρασης. Σε αυτές, ενυπάρχουν σχέσεις με δυναμική μετατόπισης, αμοιβαίας πίεσης, μετασχηματισμού, αποσύνθεσης και σύνθεσης, μίμησης, αντίθεσης και συνένωσης, που τροποποιούνται και τροποποιούν τα ατομικά υποκείμενα που συμμετέχουν.

3.3 Ενδιαφέροντα εγχειρήματα και μαζικά ή μεγάλα κινήματα

Ποια είναι αυτά; Με γενικούς όρους, είναι αυτά που φέρουν κάτι καινούργιο στη χώρα, στην κοινωνία, στο πολιτικό προσκήνιο. Που εμφορούνται από προωθητικές προοδευτικές ιδέες. Το «καινούργιο» μπορεί να νοηθεί ως κάτι δημιουργικό, κάτι που ανταποκρίνεται στην ανάγκη έκφρασης και συμμετοχής του κόσμου σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής (άρα και στην πολιτική διαδικασία, αλλά όχι μόνο σε αυτήν).

Τα ενδιαφέροντα εγχειρήματα είναι αυτά που φέρνουν στο επίκεντρο τα καίρια ζητήματα του τόπου και της κοινωνίας, τους μεγάλους πόθους και καημούς των λαϊκών στρωμάτων, που εκφράζουν την πολλαπλότητα, την κοινωνική συνθετότητα και διαπνέονται από τον δημοκρατισμό.

Καινοτόμες ιδέες και σχέδια, προτάσεις και δραστηριότητες που ανιχνεύουν μια οραματική προβολή και καταγράφουν ανάγκες και προσδοκίες. Εγχειρήματα-φορείς ελπίδας και προοπτικής ή ακόμα και εγχειρήματα με μια ανοικτότητα και πρόθεση να κατανοήσουν και να συμβάλλουν.

Ένα ενδιαφέρον εγχείρημα, μπορεί να είναι μια μεγάλη διεργασία στο πολιτικό πεδίο, μπορεί να είναι μια πρωτοβουλία πιο περιορισμένη αλλά ουσιαστική και προαγωγική για όσους παίρνουν μέρος σε αυτήν ή όσον αφορά τα αποτελέσματά της. Για παράδειγμα, μια τοπική κίνηση, μια θεματική πρωτοβουλία, ένα έντυπο, μια εφημερίδα, ένα ράδιο, μια πολιτιστική παρέμβαση, μια παραγωγική εμπειρία, ένας αγώνας με σημασία, μια δικτύωση κλπ. Αυτά αποτελούν μέσα, τρόπους, διεργασίες που μπορούμε ως συλλογικότητα να συνυπάρξουμε και συν-κινήθουμε με όσους ανθρώπους αναζητούν και θέλουν να παλέψουν για μια διέξοδο σήμερα.

Μαζικά ή μεγάλα κινήματα, ή σκέτα κινήματα που να φέρουν ορισμένα χαρακτηριστικά: Να είναι ακηδεμόνευτα, όχι κατελωμένα, να μην εγγράφονται σε εκλογικίστικες λογικές, να μην αντιγράφουν την αστική πολιτική, να συσπειρώνουν όχι τους ίδιους και τους ίδιους αλλά αυτούς που έχουν πραγματικά το πρόβλημα. Ακόμα, να μην αναπαράγουν τον σεχταρισμό και την αίσθηση της «πρωτοπορίας», να έχουν ανοικτή ματιά και διάθεση συσπείρωσης κι όχι απώθησης των

«καθυστερημένων». Μεγάλα κινήματα (άρα και μαζικά), δηλαδή γύρω από καθοριστικούς τομείς, ανάγκες και ζητήματα του τόπου και της κοινωνίας.

3.4 Η πείρα που έχει συσσωρευτεί στις αρχές του 21^{ου} αιώνα

Κοντεύει να κλείσει μια εικοσαετία στον 21^ο αιώνα και υπάρχουν πολλά σημάδια για το ζήτημα των ενδιαφερόντων εγχειρημάτων και των μαζικών κινήματων στις σύγχρονες συνθήκες.

Ένα κύμα πολύμορφων αγώνων από μεγάλα κοινωνικά μπλοκ τα οποία, αφού σε ένα βαθμό έκαναν απολογισμό της καταστροφής που επέφερε ο νεοφιλελευθερισμός, έδωσαν ζωή σε νέες μορφές οργάνωσης και πάλης. Οι μορφές αυτές, κατόρθωσαν σε έναν βαθμό να καλύψουν τα τεράστια κενά που άφηνε η αριστερή πολιτική και οι κλασικές ή ιστορικές μορφές οργάνωσης και αντιπροσώπευσης (κομμουνιστικό κόμμα, συνδικάτα).

Το κύμα αυτό κατάφερε να αλλάξει σημαντικά τους συσχετισμούς σε μια περιοχή που είχε πληγεί οδυνηρά από τον νεοφιλελευθερισμό, την Λατινική Αμερική και τροφοδότησε μια διεθνική κίνηση απέναντι στην παγκοσμιοποίηση. Με την όξυνση της κρίσης, από το 2008 και μετά, φάνηκαν και σε περιοχές του ανεπτυγμένου κόσμου (ιδιαίτερα Ελλάδα –πλατείς και ΣΥΡΙΖΑ–, Ισπανία –πλατείς και Ποδέμος–, Ισλανδία, αλλά και ΗΠΑ –Σάντερς και Τραμπ– και Αγγλία –Brexit) μεγάλες μετατοπίσεις, όχι γενικά προς ακροδεξιά κατεύθυνση και σχηματίστηκαν κοινωνικά μπλοκ με μια άλλη συνείδηση και πρόσημο. Το κύριο στίγμα αυτών των εξελίξεων ήταν ότι σχεδόν από το τίποτα μπορούν να δημιουργηθούν πολιτικές δυνάμεις που να έχουν έναν πρωταγωνιστικό ρόλο, που να βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής και κοινωνικής διαδικασίας. Κι αυτό να συμβαίνει με μια ταχύτητα και σχεδόν απρόσμενα.

Πρόκειται για γεγονότα που υπογραμμίζουν την κεντρικότητα του πολιτικού στοιχείου, της μαζικής πολιτικής πρότασης και τις δυνατότητες παρέμβασης στο πεδίο αυτό.

Αν λάβουμε υπόψη μας την συνθετότητα και πυκνότητα των γεγονότων του σύγχρονου κόσμου. Αν βγάλουμε ιδιαίτερα συμπεράσματα για την ενδόρρηξη στην καρδιά του συστήματος σε πολιτικό επίπεδο. Αν συνδυάσουμε ορισμένες τάσεις που διαπερνούν το σύγχρονο προλεταριάτο, καθώς και την ανάδειξη κινήματων και δυνάμεων που δεν εγγράφονται στον αριστερό αστερισμό (δυνάμεις όπως Χεζμπολάχ και Χαμάς είναι κάποια από τα γνωστότερα παραδείγματα, αλλά όχι τα μόνα) και έχουν την ικανότητα να τροποποιούν συσχετισμούς και δεδομένα. Τότε, αντιλαμβανόμαστε πως δεν υπάρχουν δύο ξεκάθαρα στρατόπεδα που αντιμάχονται σε παγκόσμιο επίπεδο. **Το «αυτοί ή εμείς», το «ποιοι ενάντια σε ποιους και πώς» έχει θολώσει σε μεγάλο βαθμό.**

3.5 Η δική μας εμπειρία

Σαν οργάνωση, υπήρξαμε μέσα στον κύκλο αγώνων του καινούργιου αιώνα. Ήρθαμε σε επαφή με κινήματα, ηγεσίες, διανοούμενους, νέες μορφές οργάνωσης, διαδικασίες συνεννόησης και διαβούλευσης, πήραμε μέρος σε αξιολογικά εγχειρήματα, άλλαξε η κλίμακα της αντίληψης και της πρόσληψής μας, ζήσαμε πρωτόγνωρες καταστάσεις και μεγάλες εναλλαγές, νίκες και ήττες, απογοητεύσεις και ματαιώσεις, μικρές και μεγάλες κρίσεις. Έχουμε μια πείρα που ακριβοπληρώθηκε και είναι πολύτιμη. Συνολικά, πρόκειται για θετική πείρα και για εξοπλισμό απαραίτητο για κάθε προχώρημα.

Μέσα στον βηματισμό μας, κατανοήσαμε ότι η στάση της «καθαρότητας» απέναντι σε νέα κινήματα και μορφές οργάνωσης και πάλης, αποτελεί εκδήλωση δογματισμού και φόβου προς το καινούργιο.

Η ακριβοπληρωμένη γνώση που αποκτήσαμε παίρνοντας μέρος στο κίνημα που εξελίσσονταν μπροστά στα μάτια μας, έχει πολλαπλή αξία για όσα έρχονται.

Η «ύπαρξη» ενός οργανισμού που στέκει αμετάβλητος μπροστά σε όσα συμβαίνουν, χωρίς να παίζει κανένα ρόλο, χωρίς να δοκιμάζει τίποτα, παραμένοντας καθηλωμένος, νομίζοντας κιόλας ότι διαρκώς επιβεβαιώνεται, δεν επιδέχεται σοβαρή κριτική. Ας αφεθεί, χωρίς να ενοχλείται, να ζει το μύθο του.

Από την πλευρά μας, μάθαμε –και θέλουμε να έχουμε αυτό το χαρακτηριστικό– να δοκιμάζουμε, να μαθαίνουμε και όταν χρειάζεται να κάνουμε την αυτοκριτική μας. Δηλαδή να έχουμε μια ενσυναίσθηση και αυτογνωσία. Τώρα, αφού είναι αναγκαίο, με πλήρη νηφαλιότητα επιλέγουμε –όσο αντέχουμε και μπορούμε– έναν διαφορετικό τρόπο ύπαρξης από αυτόν που είχαμε μάθει έως τώρα. Η πραγματοποίηση μιας τέτοιας τομής δεν είναι εύκολη ούτε ανώδυνη.

3.6 Για έναν εντοπισμένο δημιουργικό μαρξισμό, ή αλλιώς πως να είμαστε μαρξιστές του σήμερα

Χρειαζόμαστε περισσότερο έναν μαρξισμό που θα εστιάζει στον χώρο και στον χρόνο, αναλύοντας και δοκιμάζοντας, και όχι δεσμευμένος από κάποιες γενικές αρχές και σχήματα. Η «συγκεκριμένη ανάλυση», που τόσο δοξάστηκε και τόσο αγνοήθηκε ή εργαλειοποιήθηκε από τους μαρξιστές.

Απαιτείται ένας μαρξισμός εντοπισμένος και γειωμένος, δηλαδή ικανός να φέρνει στην επιφάνεια τα «ειδικά στοιχεία» της κάθε κατάστασης, τους όρους που τα δημιουργήσαν, τον πλούτο τους. Μακριά από μια ευρωποκεντρική ή δυτική ματιά, να ανιχνεύει και να συνδέεται με την τεράστια ποικιλία μορφών κοινωνικότητας, πράξης και σκέψης που γεννά η ανθρώπινη ζωή και προσπάθεια στις πιο διαφορετικές συγκυρίες τοπικά και χρονικά.

Στην πραγματικότητα, ακόμα και από την ίδια την ιστορία των επαναστατικών μετασχηματισμών είναι φανερό ότι οποιαδήποτε σκέψη επέδρασε με τρόπο αποφασιστικό, «αναγκάστηκε» να διευρυνθεί και να υπερβεί σχηματοποιήσεις και στενά μοντέλα.

Υπάρχει όμως και κάτι ακόμα που ίσως χαρακτηρίζει αυτό που ονομάζουμε δημιουργικό και εντοπισμένο μαρξισμό. Δεν άλλαξε απλά ο «κόσμος» σαν αυτό να αναφέρεται σε κάτι αντικειμενικό και έξω από εμάς που πρέπει έπειτα να το γνωρίσουμε, να επιδράσουμε σε αυτό, να το αλλάξουμε. Είμαστε κι εμείς κομμάτι αυτού του κόσμου, αποτύπωμά του, κατ' ανάγκη αλλά και κατ' επιλογή. Γι' αυτό άλλωστε και δεν υπάρχει επιστροφή. Αν οι παλιές θεωρίες δεν επαρκούν είναι γιατί δέθηκαν οργανικά με άλλα υποκείμενα, άλλες δυνάμεις, τρόπους ύπαρξης, σκέψης, δράσης. Το ν' αλλάξουμε τον κόσμο σημαίνει ν' αλλάξουμε τη σχέση μας με αυτόν, ξεπερνώντας τη σκληρή διαίρεση και τον διαχωρισμό αντικειμενικού-υποκειμενικού.

Είμαστε ένα υποκείμενο που μετασχηματίζεται, μετασχηματίζοντας το αντικείμενο. Γι' αυτό δίνουμε έμφαση στις διαδικασίες υποκειμενοποίησης πέρα από τον οικονομισμό, την επικέντρωση στις «δομές», τους αναγωγισμούς κάθε είδους και μακριά από τα «σχέδια προς εφαρμογή». Όταν εξετάζουμε την πραγματικότητα, δεν μπορούμε παρά να περιγράψουμε όχι απλά αυτό που συμβαίνει, αλλά και αυτό που εμείς θέλουμε να πετύχουμε.

Η οραματική προβολή, συμπληρώνει και δημιουργεί μια προοπτική προβολή του τι θέλεις να πετύχεις, δηλαδή, την προοπτική από τη σκοπιά ενός δρώντος υποκειμένου. Με τις κάθε φορά δυνατότητες και ελλείψεις του. Με τον «εαυτό» μας μέσα σε όλο αυτό. Μόνο έτσι θα δημιουργηθεί μία νέα μαχητικότητα, πιο γειωμένη, πιο πραγματική, ουσιαδώς και όχι φανταστικώς οραματική.

Δεν είμαστε ΤΟ υποκείμενο, είμαστε ένα από τα υποκείμενα, σε κοινωνικό και πολιτικό πεδίο και μάλιστα με την διπλή σημασία της λέξης: και δρούμε και υποκείμεθα σε αυτή την πραγματικότητα, άρα και αλλάζουμε και τα πράγματα και μας αλλάζουν. Η αναζήτηση και η συμβολή ορίζουν μια θέση υποκειμένου για μας, θέση στην ουσία της διαλεκτική και συνεπώς πιο πραγματική.

3.7 Μετακαπιταλιστική κοινωνία, σοσιαλισμός

Ο σοσιαλισμός, μια μετακαπιταλιστική κοινωνία, με σύνθετα και μικτά χαρακτηριστικά θεσμών, οικονομίας, ιδιοκτησίας, συνεχίζει να είναι η στρατηγική εναλλακτική πρόταση. Όχι όμως με τη μορφή που τον γνωρίσαμε, ούτε μέσα από τον δρόμο που αυτός πραγματοποιήθηκε. **Αντιλαμβανόμαστε τον σοσιαλισμό ως μετάβαση που έχει ξεκινήσει ιστορικά και συνεχίζεται.** Η μετάβαση περιλαμβάνει πολλούς δρόμους, πολλές δυνατές απαντήσεις, πολλά εγχειρήματα, πολυμορφία μορφών και θεσμών.

Δεν υπάρχει αριστερά έξω και πέρα από την αναμέτρηση με ιστορικές προκλήσεις και καθήκοντα, χωρίς συνάντηση με ανάγκες και απαιτήσεις ευρύτερων λαϊκών υποκειμένων που αγωνίζονται γύρω από μεγάλα ιστορικά επίδικα. Όπως σημειώσαμε και πριν, η αριστερά, κατά έναν τρόπο αποτελεί το αποτέλεσμα της συνάντησης των ιστορικών κινήματων και λαϊκών σκιρτημάτων με το αίτημα της καθολικής απελευθέρωσης (του κομμουνισμού) που έχει ξεπροβάλλει στη σύγχρονη εποχή.

Σε εποχές που υπήρχε το κομμουνιστικό κίνημα, πολλά πράγματα ήταν πιο απλά. Ακόμα και η συνάντηση με τα ιστορικά κινήματα και καθήκοντα. Όταν λέμε «απλά» δεν σημαίνει εύκολα – ιδιαίτερα η ένταξη, η ταυτότητα, το «ανήκειν» σε ένα στρατόπεδο προοδευτικό σήμαινε απίστευτες δυσκολίες, στερήσεις, θυσίες κ.λπ.

Σήμερα που αυτό το κίνημα δεν υπάρχει, ο δρόμος για τη συνάντηση με τα ιστορικά αιτήματα και κινήματα είναι αναγκαστικά πιο σύνθετος, πιο αντιφατικός, όχι απλός και πάντως πάλι όχι εύκολη υπόθεση.

Σε τέτοιες συνθήκες, η ποιότητα και το βάθος της ανάγνωσης της πραγματικότητας, η δυνατότητα συγκεκριμένης ανάλυσης της συγκεκριμένης κατάστασης, το τολμηρό πνεύμα αναζήτησης, το γκρέμισμα στερεότυπων και ένα πλατύ ρεύμα χειραφέτησης και συμμετοχής, η ανεξαρτησία άποψης, η διαμόρφωση άποψης έξω από μόδες και η δοκιμασία της, αποτελούν χαρακτηριστικά προς κατάκτηση.

Σήμερα υπάρχουν κομμουνιστές χωρίς κομμουνιστικό κίνημα, χωρίς κομμουνιστικό κόμμα, χωρίς θεωρία ενοποιητική, που πρέπει να υπάρχουν σε πρωτόγνωρες συνθήκες.

Το «Κομμουνιστικό Μανιφέστο» γράφτηκε το 1848. Μια σημερινή ανάγνωσή του, θα σήμαινε σχήματα με μεγαλύτερη χωρητικότητα, πιο συμβατά στη διαδικασία ωρίμανσης και εμφάνισης ενός υποκειμένου της σύγχρονης προλεταριακής κατάστασης σε ολόκληρο τον κόσμο. Το υποκείμενο που ξέραμε, σήμερα δεν υπάρχει με τον ίδιο τρόπο. Ανασυντίθεται εκ νέου, μέσα σε πολλαπλότητα και τεράστια διεύρυνση. Αποκτά πληθυντική έκφραση μέσα από σχήματα προλεταριοποιημένων μαζών, τεράστιων πληβαιοποιημένων πληθυσμών του Νότου, καταπιεζόμενων εθνών και λαών. Αν ισχύει ότι το 99% καταπιέζεται από το 1%, τότε προκύπτει εύλογα ότι θα γεννηθούν νέα κινήματα, νέες αντιστάσεις, νέα ιστορικά υποκείμενα.

100 χρόνια μετά την Οκτωβριανή επανάσταση, γνωρίζουμε καλά πως δεν υπάρχει ένας δρόμος μετάβασης αλλά πολλοί, πως η μετάβαση παρουσιάζει συνθετότητα ως διαδικασία, δεν είναι ένα σχήμα «μια και έξω κατάληψη της εξουσίας». Χρειαζόμαστε μια αντίληψη πιο ολιστική, πιο σύνθετη από τη δυαδική αντίληψη της ταξικής πάλης. Δεν μπορούν να γίνουν βήματα μπροστά χωρίς τον

παλμό των μαζών και τη συμμετοχή τους, ερήμην τους. Για αυτό **η διαβούλευση και η δημοκρατία** μέσα στα κινήματα και την κοινωνία, είναι ακρογωνιαίος λίθος για τον τρόπο μετάβασης και το άνοιγμα δρόμων προς την ελευθερία. Αυτό τον τρόπο υιοθετούμε και για τη δική μας συλλογικότητα, μεταξύ μας και με τους άλλους.

Είμαστε «καταδικασμένοι» να εφεύρουμε τον δικό μας δρόμο.

3.8 Η Ελλάδα ως τόπος-χώρος ύπαρξης και δράσης μας, αυτό που μας «αναλογεί»

Η Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια βρέθηκε να είναι ένα επίκεντρο των διεθνών εξελίξεων με την κρίση χρέους και τις συνταγές που δοκιμάστηκαν πάνω της. Ως «πειραματόζωο» για σύγχρονες μηχανικές διαχείρισης χωρών και βαθμονόμησης του πόσο και έως πού μπορούν να γίνουν ανεκτές οι νέες μορφές απαξίωσης και καταστροφής. Αλλά και ως επίκεντρο αγώνων και αντίστασης προς το «πείραμα». Αγώνων που έδειξαν τα όρια και τις δυνατότητες που υπήρχαν με τον βαθμό συνείδησης και πολιτικοποίησης που υπήρχαν στις δεδομένες συνθήκες.

Σε αυτόν λοιπόν τον τόπο και χώρο, και με βάση την έκβαση του αγώνα για μια άλλη προοπτική στην Ελλάδα, σήμερα με δραματικό τρόπο μπαίνει ένα ζήτημα «βιωσιμότητας» με την ακόλουθη έννοια: **Μπορεί η ελληνική κοινωνία να «παράξει» μια διέξοδο από την κατάσταση που έχει βρεθεί; Μπορεί μια συλλογικότητα, ένας πολιτικός οργανισμός να συμβάλλει σε μια τέτοια διέξοδο και πώς;** Αυτά τα αλληλένδετα ερωτήματα διασταυρώνονται με το σημερινό επίπεδο συνείδησης και τις οπτικές της κοινωνίας. Μπορούν να απαντηθούν στον κοντινό χώρο και χρόνο με τρόπο ρεαλιστικό και πραγματικό και όχι μέσα από αυθαίρετες καταγγελτικές και εν πολλοίς φανταστικές πλατφόρμες.

Ακόμα κι αν δεν είναι δυνατόν στην παρούσα φάση να δοθεί μια ολοκληρωμένη εναλλακτική πρόταση τέτοιων προδιαγραφών, είναι ωστόσο απαραίτητο να γίνουν ορισμένες πρώτες παραδοχές, εξαιρετικής σημασίας για έναν στρατηγικό προσανατολισμό.

3.9 Ελληνικές ιδιαιτερότητες με σημασία

- Η ελληνική κοινωνία, στα 200 περίπου χρόνια ύπαρξής της ως ιδιαίτερη κρατική οντότητα, έχει επιδείξει πολλά εξεγερσιακά κύματα και δυνατότητες, αλλά ταυτόχρονα –κι αυτό είναι το εντυπωσιακό– μια τεράστια αναντιστοιχία διανοητικής πολιτικής επάρκειας ανταπόκρισης σε ιστορικά λαϊκά ζητούμενα για την περιοχή που βρισκόμαστε. Οι όροι μιας απελευθερωτικής κίνησης στον τόπο αυτό, αναγκαστικά θα έρχονταν σε σύγκρουση με ειδικά συμφέροντα και βλέψεις των κάθε φορά μεγάλων δυνάμεων στην περιοχή. Για παράδειγμα, είναι τελείως διαφορετικοί αυτοί οι όροι σε μια χώρα όπως η Πορτογαλία. Ο λαϊκός ριζοσπαστισμός στην Ελλάδα, απαιτούσε μια συνεκτική και «φωτισμένη» ιδεολογική και πολιτική πρωτοπορία –όχι με την έννοια που χρησιμοποιείται συνήθως ο όρος– η οποία θα είχε συναίσθηση της ιδιαίτερης θέσης και των ειδικών καθηκόντων μιας απελευθερωτικής κίνησης σε αυτή τη χώρα.

- Σε μια τέτοια χώρα, αναγκαστικά μια απελευθερωτική κίνηση θα είναι το παραγόμενο ενός ευρύτατου κοινωνικού μπλοκ στο οποίο θα πάρουν μέρος μεγάλα ριζοσπαστικά μικροαστικά στρώματα. Στην Ελλάδα, σε αντίθεση με άλλες χώρες (π.χ. Αγγλία), δεν υπάρχουν δύο διαμορφωμένα κοινωνικά μπλοκ με σαφή ταξική οριοθέτηση και στρατοπέδευση (εργατικό και αστικό μπλοκ). Οι μεγάλοι κοινωνικοί και πολιτικοί αγώνες και οι εξεγέρσεις στην Ελλάδα –ακόμα και στα τελευταία, μνημονιακά χρόνια– δείχνουν τη σύμπτυξη μεγάλων συσπειρώσεων κοινωνικών

δυνάμεων γύρω από στόχους δημοκρατικούς, ανεξαρτησιακούς, αντιπλουτοκρατικούς, κοινωνικής δικαιοσύνης, πολιτισμού κ.λπ.

- Ο πυκνά παγκοσμιοποιημένος κόσμος και χώρος, η σημαίνουσα αφαίρεση στοιχείων κυριαρχίας των κρατών, τα οικονομικά-στρατιωτικά και πληροφοριακά δίκτυα που αλυσοδέουν περιοχές και χώρες, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι μια ουσιαστική μεγάλη αλλαγή δεν μπορεί να είναι στενά τοπική, εθνική, περικλειστη και αυτοαναφορική. Συνήθως, μεγάλες αλλαγές συμβαίνουν όταν υπάρχουν μεγάλα κύματα που είναι διεθνικά και όχι αποκομμένα ή με μεγάλες επιδράσεις στην περιοχή που γίνονται. Πρόσφατο παράδειγμα στη χώρα μας, στα πρώτα μνημονιακά χρόνια, όταν όσα συνέβησαν εδώ συνέπεσαν με μεγάλες κινητοποιήσεις σε Ισπανία, Ισλανδία, αραβικό κόσμο. Οι ιθύνοντες μάλιστα, γνώριζαν καλά πως το παράδειγμα της Ελλάδας θα επηρέαζε την Ευρώπη ολόκληρη, αν είχε άλλη έκβαση. Ο τρόπος που αντιμετωπίστηκαν η Ελλάδα και πρόσφατα η Καταλονία, δείχνει πως οι ιθύνοντες έχουν πλήρη συνείδηση τέτοιων κινδύνων και κινητοποιούν μεγάλες δυνάμεις για να τους αποτρέψουν. Πιο διεθνοποιημένοι οι αγώνες, πιο διεθνοποιημένο και το μέτωπο εναντίον τους, αλλά με διαφορές όσο αφορά τους υποκειμενικούς όρους και τις προϋποθέσεις και με ανισομετρία στη χρονική και τοπική εκδήλωσή τους. Επειδή λοιπόν δεν θα υπάρξει μια ταυτόχρονη διεθνική επανάσταση, δεν μπορούν κινήματα και υποκείμενα να περιμένουν μια τέτοια στιγμή. Γι αυτό, τα εξεγερσιακά, απελευθερωτικά ξεσπάσματα και κινήματα ανεξαρτησίας-κυριαρχίας σε χώρες όπως η Ελλάδα, θα εμπεριέχουν ως εγχειρήματα το στοιχείο του μεγάλου ρίσκου, και δεν μπορούν απλώς να ποντάρουν στη βοήθεια από την ταυτόχρονη ανάφλεξη και σε άλλες περιοχές. Από την άλλη, πρέπει να έχουν την ικανότητα-δυνατότητα ουδετεροποίησης κινήσεων αντίδρασης του αντιπάλου, ακριβώς υπό τον φόβο μιας γενικότερης ανάφλεξης. Η ανισομετρία πολιτικών όρων και οικονομικών ή δυσμενών διεθνών όρων, είναι ένα «όπλο» που χρησιμοποιήθηκε σε όλες τις μεγάλες αλλαγές σε διάφορες χώρες και κινήματα σημαντικής απήχησης.

- Όλα τα παραπάνω, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την περίπτωση της Ελλάδας, όπου δεν έχει ένα, αλλά δύο τουλάχιστον ορατά ανοικτά μέτωπα (Ε.Ε.-ΔΝΤ και Τουρκία) και βρίσκεται σε μια νευραλγική θέση όπου δραστηριοποιούνται πλείστες μεγάλες δυνάμεις (ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα), πολύ κοντά σε πολεμικά επίκεντρα και εμπλεκόμενη στο δυτικό σχεδιασμό μέσω NATO κ.λπ.

- Για αυτούς τους λόγους, το κοινωνικό ζήτημα, η χειραφέτηση, θα διαπλέκεται με το εθνικό ζήτημα όπως τίθεται στους σύγχρονους όρους. Η Ελλάδα ως σχηματισμός, δεν μπορεί να θεωρηθεί ακριβώς «Δύση» αλλά ούτε και «Ανατολή». Έχει στοιχεία και από τα δύο, και αυτή είναι η πολιτιστική, κοινωνική ιδιομορφία της. Γι αυτό και χρειάζονται θεωρητικά πρότυπα και τολμηρά εγχειρήματα που να πατούν πάνω στις ιστορικές και κοινωνικές ιδιομορφίες του ελληνικού (ή νεοελληνικού) χώρου και όχι απλά μεταφορές σχημάτων, δυτικών, ανατολικών ή λατινοαμερικάνικων. Στην Ελλάδα, συνυπήρξαν σε διαφορετικές δόσεις και μίγματα, τόσο ένας διεθνισμός και ένα ενδιαφέρον για όσα γίνονταν σε Δύση και Ανατολή, όσο και ένας ραγιαδισμός προς ξένες δυνάμεις και κέντρα. Πάνω σε αυτόν τον καμβά, στήθηκαν σχήματα ηγεμονίας στον σύγχρονο ελλαδικό χώρο, όσο και μορφές λαϊκής ιδεολογίας και αντίστασης. Και στις δύο περιπτώσεις δεν υπήρξε μια αυθεντική, εντοπισμένη, φωτισμένη διανοητική παραγωγή. Η εξάρτηση έβαλε και εδώ τη σφραγίδα της. Οι εξαιρέσεις –που φυσικά υπήρξαν– επιβεβαιώνουν τον κανόνα...

- Η Ελλάδα, πάντως, παραμένει προχωρημένο παράδειγμα πειραματισμών, αλλά και ενδιαφέρον πεδίο απαντήσεων και σύγχρονων κινήματων. Αντιμετωπίζει οικονομικό στραγγαλισμό, βρίσκεται στη δίνη γεωπολιτικών ανακατατάξεων, ενώ η κοινωνία της δεν είναι αυτή που προσιδιάζει σε μια καθυστερημένη χώρα. Σε αυτήν, κυριαρχούν όλα τα ιδεολογήματα του μετανεωτερικού κόσμου και τα διλλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος στις καπιταλιστικά αναπτυσσόμενες χώρες. Η απάντηση στο τριπλό πλέγμα που περιγράφηκε πριν, μπορεί να αναδείξει ένα νέο πολιτικό κίνημα κοινωνικής χειραφέτησης και να το τοποθετήσει σε μια θέση

εμπροσθοφυλακής, σε κατάσταση σημαντική σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτή η δυνατότητα δεν έχει αποκλειστεί, είναι πάντα στην επικαιρότητα.

- Αν λοιπόν θέσουμε την ανάγκη μιας διανοητικότητας που να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων, και όχι από τη σκοπιά αντιπροσώπου ή υπερβολάβου οίκων του εξωτερικού, χρειάζεται η σύνδεση με ευρύτερα σύνολα διάνοησης, η δημιουργία παρεών και κύκλων που να μπορούν να δημιουργήσουν ένα γόνιμο περιβάλλον. Ακόμα και η όποια διαμάχη ή αντιπαράθεση, πρέπει να επιδιώκεται να αποβεί προς όφελος μιας γενικής διανοητικότητας γύρω από το θέμα μιας εντοπισμένης χειραφετητικής και απελευθερωτικής κίνησης, να αποφεύγεται η παραμονή σε παγιδευτικά τοπία.

- Νέα γλώσσα. Οφείλουμε να μιλήσουμε μια άλλη γλώσσα από αυτήν που χρησιμοποιούσαμε μέχρι τώρα. Λιγότερο καταγγελτική και φαναρόνικη, πιο ανθρώπινη, πιο ζεστή και ουσιαστική. Λιγότερο πολεμική, όπως επικράτησε ως απόρροια μιας αναμέτρησης ανάμεσα σε δύο στρατόπεδα κατά τον 20^ο αιώνα, πιο πανανθρώπινη και οικουμενική. Μια γλώσσα που θα μπορεί να συνδιαλέγεται με ανθρώπους από τελείως άλλες διαδρομές και παραστάσεις.

Εμμέσως δηλαδή, **από την μεριά μας, υπάρχει μια κατ αρχήν θετική απάντηση στο ερώτημα περί «βιωσιμότητας»** αν και εφόσον αντιληφθούμε τις ιδιαιτερότητες και κατορθώσουμε να τις ενσωματώσουμε-εγγράψουμε σε ένα σχέδιο απελευθέρωσης και χειραφέτησης που θα έχει πρωτότυπα χαρακτηριστικά.

3.10 Η συνάντηση της «Ελλάδας σε κίνηση προς την απελευθέρωση» με τον σύγχρονο κόσμο που αλλάζει

Οι είναι εξελίξεις τέτοιες που θέτουν με δραματικό τρόπο, τόσο σε παγκόσμια κλίμακα όσο και στην Ελλάδα, την ανάγκη δημιουργίας ενός νέου κινήματος κοινωνικής απελευθέρωσης. Κίνημα αντάξιο των ιστορικών προκλήσεων κι όχι φερμένο στα μέτρα μας κάθε φορά («τόσα μπορούμε τόσα κάνουμε», «ας υπάρχουμε», «ας συμβάλλουμε να μπούνε ορισμένοι στην Βουλή στις επόμενες εκλογές» κ.λπ.). Γατί είναι επιτακτική ανάγκη μια μεγάλη στροφή στην διεθνή ζωή στην οποία θα μπαίνει η σφραγίδα και οι ανάγκες των λαών και όχι του γερασμένου και σε βαθιά κρίση καπιταλισμού.

Μια παγκόσμια δημοκρατική και πολιτισμική επανάσταση μείωσης και εξάλειψης της ανισότητας, μείωσης και εξάλειψης της αλλοτρίωσης. Μια μεγάλη έκρηξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Κάτι ανάλογο με την θύελλα της δεκαετίας του 60. Μια επανάσταση, μια έκρηξη που θα φέρει το σύγχρονο προλεταριάτο και τους λαούς σε άλλους συσχετισμούς και θα ανοίγει δρόμους μετάβασης στον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό.

Στην ανάγκη και τη συμβολή στο καθήκον αυτό, θα γίνει η συνάντηση μιας αγωνιζόμενης Ελλάδας με τις προοδευτικές δυνάμεις ολόκληρου του κόσμου.

3.11 Πέντε θεμελιώδη, άρα αναγκαία, στοιχεία του καινούργιου κινήματος κοινωνικής απελευθέρωσης

α) Θα είναι νέο και όχι νεόκοπο. Κίνημα που θα διαδεχθεί την ιστορική αριστερά του προηγούμενου αιώνα. Κι όχι συνέχειά της, με τη μορφή της επιβεβαίωσης ενός ιστορικού ρεύματος

του 20^{ου} αιώνα. Γεγονός που προϋποθέτει μια τομή θεωρητική πολιτική οργανωτική. Κάτι ανάλογο με τη διαδοχή που υπήρξε από τις αυθόρμητες και ουτοπικές απαρχές του εργατικού κινήματος και την τομή που επέφερε ο μαρξισμός. Κάτι ανάλογο με την τομή που έκανε ο Λένιν με την 2η Διεθνή. Και το ένα παράδειγμα και το άλλο, δεν μπορούν να οριστούν ως συνέχεια των προηγούμενων καταστάσεων.

β) Ευθύς εξ αρχής σε ρήξη, δηλαδή σε αντίθεση, με την ύστερο/μετα-νεωτερική παγκοσμιοποιητική μετάλλαξη. Ιδιαίτερα στην ιδεολογική προπαγάνδα και πολιτική διαχείριση που κάνει η παγκοσμιοποίηση. Αυτή η αντίθεση με την παγκοσμιοποίηση, όπως αναφέραμε και πριν, θα επιφέρει ένα μεγάλο ρήγμα στην υπαρκτή αριστερά. Δεν μπορεί να υπάρχει συνύπαρξη με την αριστερά που υποστηρίζει την παγκοσμιοποίηση, υπό το κεφάλαιο, που τη θεωρεί «αντικειμενική εξέλιξη», μάλλον προοδευτική και κλείνει τα μάτια στον καταστροφισμό που αυτή επιφέρει, διεκδικώντας μια θέση μέσα στο πλαίσιο της, με σύνθημα «να χωρέσουμε όλοι μέσα στην παγκοσμιοποίηση». Αυτή η αριστερά, σέρνεται ουσιαστικά πίσω από μια νεκρή πραγματικότητα και αναθεματίζει τη ζωντανή κίνηση αντίστασης σε αυτήν και τις όποιες απόπειρες υπέρβασής της. Στο όνομα των «δικαιωμάτων», οι εκπρόσωποί της, γίνονται οι καλύτεροι κήρυκες ηττοπάθειας και προσαρμογής στη δυτική παγκοσμιοποίηση. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει για αυτούς κανένα εφικτό σύστημα καλύτερο από τον καπιταλισμό. Απλώς κάνουν μια έκκληση να γίνει λίγο πιο ευαίσθητος.

γ) Νέο κίνημα μέτοχος παγκόσμιων ανακατατάξεων

Το νέο κίνημα έχει διεθνικό χαρακτήρα, αφού οι στόχοι του είναι στόχοι μετάβασης σε μια μετακαπιταλιστική πραγματικότητα, στόχοι απόκρουσης του καταστροφισμού που έχει το σύστημα υπό το κεφάλαιο. Ο διεθνικός χαρακτήρας, προκύπτει από την επισήμανση ότι δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν και να επιτευχθούν αυτά στα στενά όρια μιας χώρας. Επομένως, νέο κίνημα όχι σε απομόνωση, όχι αποκομμένο, όχι περικλειστο στα εθνικά του όρια. Νέο κίνημα που βλέπει τη λύση του τοπικού και εθνικού μέσα σε διεθνή και περιφερειακά πλαίσια.

Ένα τέτοιο κίνημα που θα μετέχει –και θα έχει επίγνωση ότι μετέχει– σε παγκόσμιες ανακατατάξεις, οικοδομεί κάτι ισοδύναμο με τον ρόλο του παλιού διεθνισμού. Αυτός, εκ των πραγμάτων ήταν πιο ευθύγραμμος, πιο μονοσήμαντος και «εύκολος» στην σύλληψη, παρά τις τεράστιες δυσκολίες και αντιφάσεις στην εφαρμογή του και τα κρατικιστικά ξεχαρβαλώματά του.

Αυτό που ζητιέται σήμερα είναι πιο δύσκολο και σύνθετο από ό,τι παλιότερα. Δυο μόνο πρόσφατα γεγονότα δείχνουν τη δυσκολία και συνθετότητα. Αυτό του πολέμου της Συρίας με την εναλλαγή συμμάχων και εχθρών, και αυτό της Καταλονίας και των διλημμάτων που έθεσε σε πολλές προοδευτικές δυνάμεις.

δ) Μορφές δημοκρατίας, συμμετοχής, διαβούλευσης

Ανοικτότητα

Πλουραλισμός

Νέα ηθική γύρω από την πολιτική, το άτομο και το συλλογικό

Η εξουσία όχι ως αυτοσκοπός: λαο-γέννητη, λαο-κρατούμενη και ελεγχόμενη από τον λαό

Ριζοσπαστικός ανθρωπισμός – κοινωνικοποιημένη ανθρωπότητα

ε) Νέο κίνημα που πρέπει να προσφέρει, να εκφέρει αφού οικοδομήσει με πολλή προσπάθεια, **μια ρεαλιστική εναλλακτική πρόταση διεξόδου, προοπτικής για τον τόπο όπου δραστηριοποιείται**. Είναι ο μόνος τρόπος για να δυναμώσει και να υπάρξει. Τα περί «βιωσιμότητας» που προκρίναμε πιο πάνω, πρέπει να γίνουν «σχέδιο», «πρόγραμμα», «κίνημα», «πολιτικό μόρφωμα», «υλική δύναμη». Γι αυτό είναι αναγκαίο να αποφύγει τη διπλή παγίδα της ιδεολογικής κριτικής και της περιθωριοποίησης.

3.12

Με βάση όσα συμβαίνουν και βιώνουμε εδώ και οκτώ χρόνια στην Ελλάδα με οδυνηρό τρόπο, τίθεται ένα απολύτως καίριο και κρίσιμο ερώτημα: Υπάρχει άλλος δρόμος, υπάρχει εναλλακτική διεξόδου και ύπαρξης της χώρας, της κοινωνίας, του λαού; Κι αν δεν υπάρχει, μπορεί να διανοιχθεί και με ποιο τρόπο;

Η αστική απάντηση είναι σαφής. Όχι, δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρξει. Ο ρεαλισμός απαιτεί να προσαρμοστούμε στα νέα δεδομένα, να εφαρμόσουμε στο ακέραιο τον «οδικό χάρτη» μνημονίων και μεταρρυθμίσεων (με ή χωρίς κοινωνική ευαισθησία), διοχετεύοντας προς ανώδυνα πλαίσια την αναπόφευκτη αντίδραση των υποτελών στρωμάτων της κοινωνίας.

Σε αυτά τα δεδομένα, εκείνα που επιτρέπονται είναι μόνο ένα ελεγχόμενο κοινοβουλευτικό παιχνίδι (έστω και ως καρικατούρα κοινοβουλευτισμού), μια άγρια μάχη επικράτησης σε διάφορους τομείς ανάμεσα σε ισχυρές ομάδες, φατρίες και καρτέλ και προπάντων η υλοποίηση όσων ζητούν τα μεγάλα υπερατλαντικά και ευρωπαϊκά αφεντικά.

Το αποτέλεσμα αυτού του πλαισίου είναι τριπλό:

- Οικονομικός στραγγαλισμός και φτωχοποίηση της πλειονότητας του πληθυσμού. Αποδιάρθρωση του παραγωγικού ιστού, βίαιη αρπαγή και αναδιανομή του πλούτου. Στραγγαλισμός της ίδιας της χώρας με την κατάρυξη της κυριαρχίας της, τη μετατροπή της σε σύγχρονη αποικία.
- Στραγγαλισμένη η χώρα, σέρνεται στο παζάρι των ληστών, δηλαδή στα επικίνδυνα γεωπολιτικά παιχνίδια. Οι προκλήσεις και οι ανοικτές απειλές της Τουρκίας σε Αιγαίο, Θράκη και Κύπρο, το Προσφυγικό, το Μακεδονικό, καθώς και το σύρσιμο στις απαιτήσεις ΗΠΑ και ΝΑΤΟ, ο πόλεμος στην Συρία, εκθέτουν τη χώρα σε τεράστιους κινδύνους. Την αφήνουν απροστάτευτη απέναντι σε απειλές που μεγεθύνονται εκθετικά από την έλλειψη στοιχειώδους προετοιμασίας της κοινωνίας απέναντι στους κινδύνους που εγκυμονούν.
- Διάλυση και αποσύνθεση της κοινωνίας. Μέσα από το συστηματικό γκρέμισμα κάθε ελπίδας και οράματος, κυριαρχούν οι διαιρετικές πολιτικές, η διάδοση «μεταμοντέρνων σχημάτων» άκρατου υποκειμενισμού, οι μικροεμφύλιοι της συμφοράς για κάθε θέμα. Απώτερος στόχος, η κάμψη κάθε πνεύματος αντίστασης και φυσικά ο εξανδραποδισμός ολόκληρου του λαού.

Η απάντηση του ζητήματος των ζητημάτων (άλλος δρόμος, άλλη εναλλακτική διεξόδου) περνά μέσα από την απάντηση και των τριών παραμέτρων που έχουν ήδη δρομολογηθεί και εν πολλοίς δημιουργηθεί. Το «ναι στην ζωή» στην Ελλάδα του 2018, περνά μέσα από την προσπάθεια να

δοθούν απαντήσεις και στα τρία αυτά επίπεδα, μέσα από μια σύνθετη διαδικασία ενεργοποίησης και υποκειμενοποίησης, η οποία θα αναμετρηθεί με το πολιτικό σύστημα και το εποικοδόμημά του που στηρίζεται σε αυτήν την άθλια βάση.

Η αναγνώριση του προβλήματος, η σωστή κατανόησή του, είναι η μόνη οδός για να βρεθεί και η λύση του.

Επομένως, συλλογικότητα αναζήτησης και συμβολής που πασχίζει να δοκιμάζει τις εκτιμήσεις της και να βλέπει την προσφορά της μέσα από τη συμμετοχή της σε ενδιαφέροντα εγχειρήματα και σημαντικά μαζικά κινήματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Σε συνθήκες κατεδαφιστικής κρίσης, αλλάζοντας τον τρόπο ύπαρξής μας, καλώντας όσους θέλουν να σταθούν όρθιοι, να ανοίξουμε μαζί έναν δρόμο διεξόδου

1. Το «ναι στην ζωή, ναι στην διέξοδο της χώρας», πρέπει να χτιστεί από την αρχή, με νέα ποιοτικά υλικά, με συμπεράσματα από την προηγούμενη φάση. Αλλά και με διεύρυνση της έννοιας του πολιτικού με τρόπο τέτοιο που να αγκαλιάζει φάσματα και περιοχές που μέχρι τώρα έμεναν στο περιθώριο.
2. Το «ναι στην ζωή» στην Ελλάδα του 2018 δεν είναι αποκομμένο από ό,τι συμβαίνει στον κόσμο και δεν μπορεί να βρεθεί με λύσεις ευκολίας και με κατάργηση των δύο από τα τρία επίπεδα που συνθέτουν το όλο πρόβλημα. Η πραγματικότητα επιβεβαιώνει ότι μπαίνουν πιο σύνθετα προβλήματα. Δεν μπορείς να προχωρήσεις χωρίς να το αντιλαμβάνεσαι. Δεν ανατάσσεται ο λαϊκός παράγοντας χωρίς την απάντηση των καίριων τριών ζητημάτων που τονίστηκαν. Απαιτούνται μάλιστα ειδικοί τρόποι ώστε να υπάρχει μια νέα αξιοπιστία και πρέπει να εφευρεθούν θεωρητικά και πρακτικά. Αυτές οι απαιτήσεις είναι καλοδεχούμενες και κυοφορούν όρους απάντησής τους. Οι εύκολες λύσεις έχουν σχολάσει. Όποιος παραμένει στην περιοχή τους, απλώς σπαταλιέται.
3. Υπάρχει ανάγκη οικοδόμησης ενός πολιτικού οργανισμού με τις προδιαγραφές που περιγράφηκαν μέσα από τις γραμμές του αυτού του κειμένου; Σκοπεύουμε να αλλάξουμε τον τρόπο ύπαρξης της συλλογικότητάς μας και να ανταποκριθούμε σε αυτά που διατυπώσαμε στο παρόν κείμενο-διακήρυξη στόχων και δήλωση-αιτιολόγηση της επιλογής μας.
4. Επενδύουμε σε αυτήν την προοπτική, γνωρίζοντας τις δυσκολίες. Η προοπτική αυτή είναι πηγή έμπνευσής μας. Η ποίησή μας εμπνέεται από το μέλλον περισσότερο απ' ό,τι από το παρελθόν. Σεβόμαστε και τιμούμε όλους τους αγώνες που έγιναν μέχρι σήμερα, μικρούς και μεγάλους, για την απελευθέρωση από τα κάθε λογής δεσμά. Σεβόμαστε όλους τους αγωνιζόμενους ανθρώπους, αλλά και την ίδια την ζωή. Το επιστέγασμα όλων των προσπαθειών πρέπει να είναι μια αξιοπρεπής και αξιοβίωτη ζωή. Δεν είναι δική μας υπόθεση, ούτε νοιώθουμε «αποκλειστικοί». Είναι κοινή μας υπόθεση και σας ζητάμε να απαντήσετε στο ερώτημα αν θέλετε να είναι πράγματι κοινή μας υπόθεση και να συμπορευτούμε, ψάχνοντας, βρίσκοντας, δοκιμάζοντας, αγωνιζόμενοι.

Ναι, είναι μακρύς ο δρόμος, αλλά όπως θέλει αρετή και τόλμη η ελευθερία, έτσι κι ο δρόμος προς την απελευθέρωση δεν τελειώνει.

Ο αγώνας συνεχίζεται με ανοικτότητα και αποφασιστικότητα.

ΚΟΕ, Μάρτης 2018

